

26·II·1992

XOCALI

XX əsrin soyqırımı

26·II·1992

KHOJALY

Genocide
of the 20th century

26·II·1992

ХОДЖАЛЫ

Геноцид XX века

26·II·1992

CHODSCHALI

Vülkermord
des XX.Jahrhunderts

26·II·1992

KHODJALY

Le génocide du XXe siècle

26·II·1992

خوجالي

مذبحة القرن العشرين

Bakı - 2012

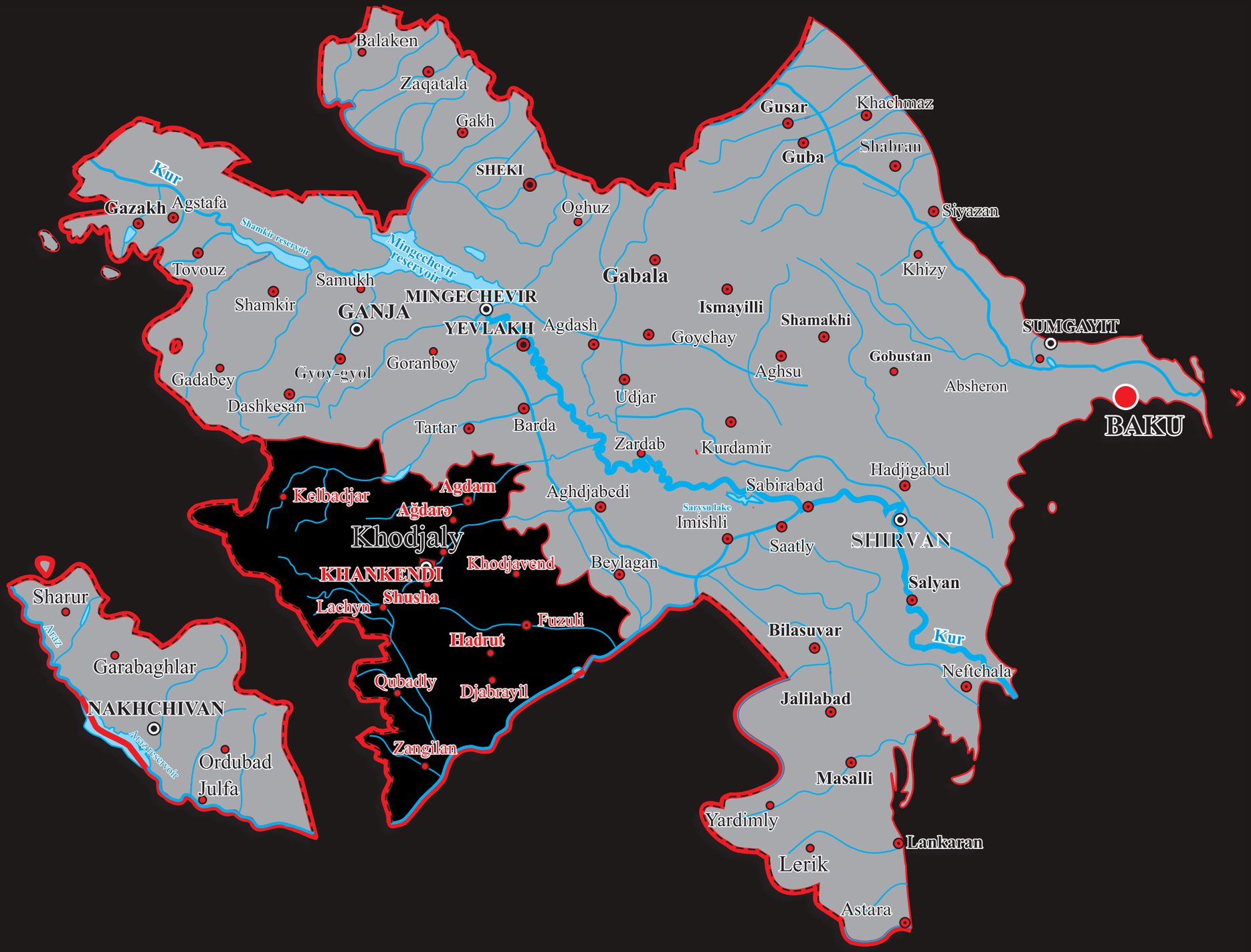
Balaken
Zaqatala
Gakh
SHEKI
Oghuz
Gusar
Khachmaz
Guba
Shabran
Siyazan
Kur
Gazakh
Agstafa
Shamkir reservoir
Mingechevir reservoir
Tovouz
Samukh
Shamkir
GANJA
MINGECHEVIR
YEVLAKH
Agdash
Gabala
Khizy
Ismayilli
Shamakhi
SUMGAYIT
Goychay
Gobustan
Aghsu
Absheron
Gadabey
Gyoy-gyol
Goranboy
Dashkesan
Udjar
BAKU
Tartar
Barda
Zardab
Kurdamir
Hadjigabul
Kelbadjar
Agdam
Aghdjabedi
Sabirabad
Ağdarə
Sarysu lake
Imishli
Khodjaly
Saatly
SHIRVAN
Khodjavend
Beylagan
KHANKENDI
Salyan
Sharur
Shusha
Lachyn
Fuzuli
Bilasuvar
Araz
Hadrut
Kur
Garabaghlar
Neftchala
Qubadly
Djabrayil
Jalilabad
NAKHCHIVAN
Zangilan
Araz reservoir
Ordubad
Masalli
Julfa
Yardimly
Lankaran
Lerik
Astara

Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyası ictimai-siyasi məsələlər şöbəsinin və AzərTAc-ın birgə layihəsi:

Layihənin rəhbərləri:

Əli Həsənov
Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri, professor

Aslan Aslanov
AzərTAc-ın Baş direktoru

Tərtibçi redaktorlar:

Ərəstun Mehdiyev
Prezident Administrasiyasının şöbə müdirinin müavini

Vüqar Əliyev
Prezident Administrasiyasının sektor müdiri

Dağbəyi İsmayılov
AzərTAc-ın Baş direktorunun müavini

Texniki redaktorlar:

Cəvani Ağayev
Vüqar Əmrullayev

Jojnt project of the socio-political affairs department of the Presidential Administration and AzerTAc:

Project managers:

Professor Ali Hasanov
head of department
at the Presidential Administration

Aslan Aslanov
Director General of AzerTAc

Compiling Editors:

Arastun Mehdiyev
deputy head of department
at the Presidential Administration,

Vugar Aliyev
head of section
at the Presidential Administration,

Dagbeyi Ismayilov
deputy Director General of AzerTAc

Technical Editors:

Javani Aghayev
Vugar Amrullayev

Tərcüməçilər:

Cavid Səfərov (rus)
Firudin Ağazadə (ingilis)
Səlahət Yusifov (alman)
Fərəməz Bağırov (fransız)
Əhməd Sami (ərəb)

Rəssam: **Etibar Aslanov**
Dizayner: **İsgəndər Nəcəfquliyev**

Translators:

Javid Safarov (russian)
Firudin Agazade (english)
Salahat Yusifov (german)
Faramaz Bagirov (french)
Ahmad Sami (arabian)

Artist: **Etibar Aslanov**

Designer: **Isgandar Najafguliyev**

Fotoşəkillər Azərbaycan Respublikası Milli Təhlükəsizlik, Daxili İşlər nazirliklərinin, Baş Prokurorluğun, Hərbi Prokurorluğun, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin, Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının, Milli Arxiv İdarəsinin, Xocalı, Şuşa, Xocavənd rayonları icra hakimiyyətlərinin və AzərTAc-ın arxivlərindən götürülmüş, Müəllif Hüquqları Agentliyi tərəfindən təsdiq edilmişdir.

Photos were taken from archives of the ministries of National Security and Internal Affairs, the Office of the Prosecutor General, the Office of the Military Prosecutor, the State Committee on Refugees and Internally Displaced Persons, the State Commission on Prisoners of War, Hostages and Missing Persons, the National Archives Department, the executive authorities of Khojaly, Shusha and Khojavand regions, and AzerTAc; and were authorized by the Azerbaijan Copyright Agency.

Layihənin müəlliflərindən

Azərbaycanını XX əsr tarixinin ən faciəli səhifələrindən biri olan Xocalı soyqırımının 20 ili tamam olur. İyirmi il əvvəl – 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Ermənistan silahlı qüvvələri keçmiş sovet ordusunun Xankəndi şəhərində yerləşən 366-cı motoatıcı alayının ağır texnikasının və şəxsi heyətinin köməyi ilə Xocalı şəhərinə hücum edərək azərbaycanlılara qarşı soyqırımı törətmişlər. Şəhər darmadağın edilmiş və talanmış, dinc əhaliyə amansızlıqla divan tutulmuş, 613 nəfər qətlə yetirilmiş, meyitlər təhqir olunmuş, 1275 nəfər girov götürülmüş və işgəncələrə məruz qoyulmuşdur.

Miqyasına və dəhşətlərinə görə Xocalı qırğını təkcə Azərbaycan xalqına qarşı deyil, insanlıq əleyhinə törədilmiş soyqırımıdır. Bu faciənin soyqırımı olduğunu BMT-nin Soyqırımı Cinayətlərinin Qarşısının Alınması və Cəzalandırılması haqqında Konvensiyasının, Ümumdünya İnsan Haqları Bəyannaməsinin, Vətəndaş və Siyasi Hüquqlar barədə Beynəlxalq Sazişin, Fövqəladə Vəziyyətlərdə və Hərbi Münaqişələr Zamanı Qadınların və Uşaqların Müdafiəsi Bəyannaməsinin, Yuqoslaviya Beynəlxalq Cinayət Tribunalı Nizamnaməsinin, Ruanda Beynəlxalq Cinayət Tribunalı Nizamnaməsinin, Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" 1998-ci il 26 mart tarixli Fərmanının müddəaları təsdiq edir.

Azərbaycan dövləti və hökuməti, Heydər Əliyev Fondu və digər qeyri-

hökumət təşkilatları, diaspor qurumları Xocalı faciəsi ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə daha geniş coğrafiyada çatdırılması, onun soyqırımı aktı kimi tanıdılması istiqamətində mühüm addımlar atırlar. Bu istiqamətdə fəaliyyətin oriyentirlərini də ulu öndərimiz Heydər Əliyev yenidən siyasi hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra müəyyənləşdirmişdir. Ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1994-cü ildə Milli Məclisin Xocalı soyqırımının müzakirəsinə həsr olunmuş xüsusi iclası keçirilmiş, hər il fevralın 26-nın "Xocalıların soyqırımı günü" kimi qeyd olunması barədə qərar qəbul edilmişdir. Prezident Heydər Əliyev 1997-ci il fevralın 25-də hər il fevralın 26-sı saat 17:00-da Azərbaycanın bütün ərazisində "Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq sükut dəqiqəsi elan edilməsi haqqında", 1998-ci il martın 26-da "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" fərmanlar imzalamış, 2007-ci ildə Milli Məclis Xocalı soyqırımının 15 illiyi ilə əlaqədar geniş qərar qəbul etmiş, Prezident İlham Əliyev "Xocalı soyqırımının iyirminci ildönümü haqqında" 2012-ci il yanvarın 17-də Sərəncam vermişdir.

Xocalı faciəsinin beynəlxalq səviyyədə soyqırımı kimi tanıdılmasında Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, İslam Konfransı Gənclər Forumunun mədəniyyətlərarası dialoq üzrə baş əlaqələndiricisi Leyla xanım Əliyeva tərəfindən 2009-cu ildə irəli sürülmüş "Xocalıya ədalət" beynəlxalq kampaniyasının mühüm rolu olmuşdur. Hazırda dünyanın 35-dən çox ölkəsində uğurla həyata keçirilən bu kampaniya çərçivəsində görülən işlərin nəticəsində İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının üzvü olan 51 ölkənin parlament nümayəndə heyəti bu il yanvarın 31-də Xocalı faciəsini beynəlxalq səviyyədə soyqırımı kimi tanımışdır.

Artıq Xocalı soyqırımının beynəlxalq miqyasda tanınması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər yeni mərhələyə qədəm qoyur. Bu mərhələdə Xocalı soyqırımı ilə bağlı məlumatların, faktların, fotoşəkillərin dəqiqliyinə xüsusi diqqət yetirilməlidir ki, düşmənlərimiz bundan əleyhimizə istifadə edə bilməsinlər. Bu kitab-albom da həmin məqsədlə hazırlanmışdır.

26·II·1992

XOCALI

XX əsrin soyqırımı

1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni silahlı qüvvələri keçmiş sovet ordusunun Xankəndi şəhərində yerləşən 366-cı motoatıcı alayının zirehli texnikası və hərbi heyətinin köməyi ilə Xocalı şəhərini işğal etmişlər.

Hücumdan əvvəl, fevralın 25-i axşamdan başlayaraq səhər saat 5 radələrinədək toplardan və ağır zirehli texnikalardan şiddətli atəşə tutulan şəhər darmadağın edilmiş və yandırılmışdır. Həmin vaxt üç istiqamətdən hücuma məruz qalan Xocalıda olan təqribən 2500 nəfər əhali şəhəri tərk edərək Ağdam rayonu istiqamətində qaçmağa məcbur olmuşdur.

Lakin əhalinin qarşısı erməni silahlı dəstələri və motoatıcı alayın hərbçiləri tərəfindən kəsilərək güllələbarana tutulmuşdur. Xocalılıların çox hissəsi məhz Əsgəran-Naxçıvanik düzündə xüsusi qəddarlıqla məhv edilmişdir.

Soyqırımının statistikası

613 nəfər xüsusi amansızlıqla və işgəncə verilməklə öldürülmüşdür.
Onlardan:
qadınlar – 106 nəfər;
uşaqlar – 63 nəfər;
qocalar – 70 nəfər.

8 ailə tamamilə məhv edilmişdir.
25 uşaq hər iki valideynini itirmişdir.
130 uşaq valideynlərindən birini itirmişdir.
487 nəfər, o cümlədən 76 uşaq ağır yaralanmışdır.
1275 nəfər girov götürülmüşdür.
Girov götürülənlərdən 150 nəfərin taleyi indiyədək məlum deyildir.

Dövlətin və əhalinin əmlakına 1992-ci il aprelin 1-nə olan qiymətlərlə 5 milyard rubl dəyərində ziyan vurulmuşdur. Bu rəqəmlər Ermənistanın Azərbaycana qarşı 1988-ci ildən başlayaraq mərhələlərlə həyata keçirdiyi soyqırımı siyasətinin ən qanlı səhifəsini əks etdirir.

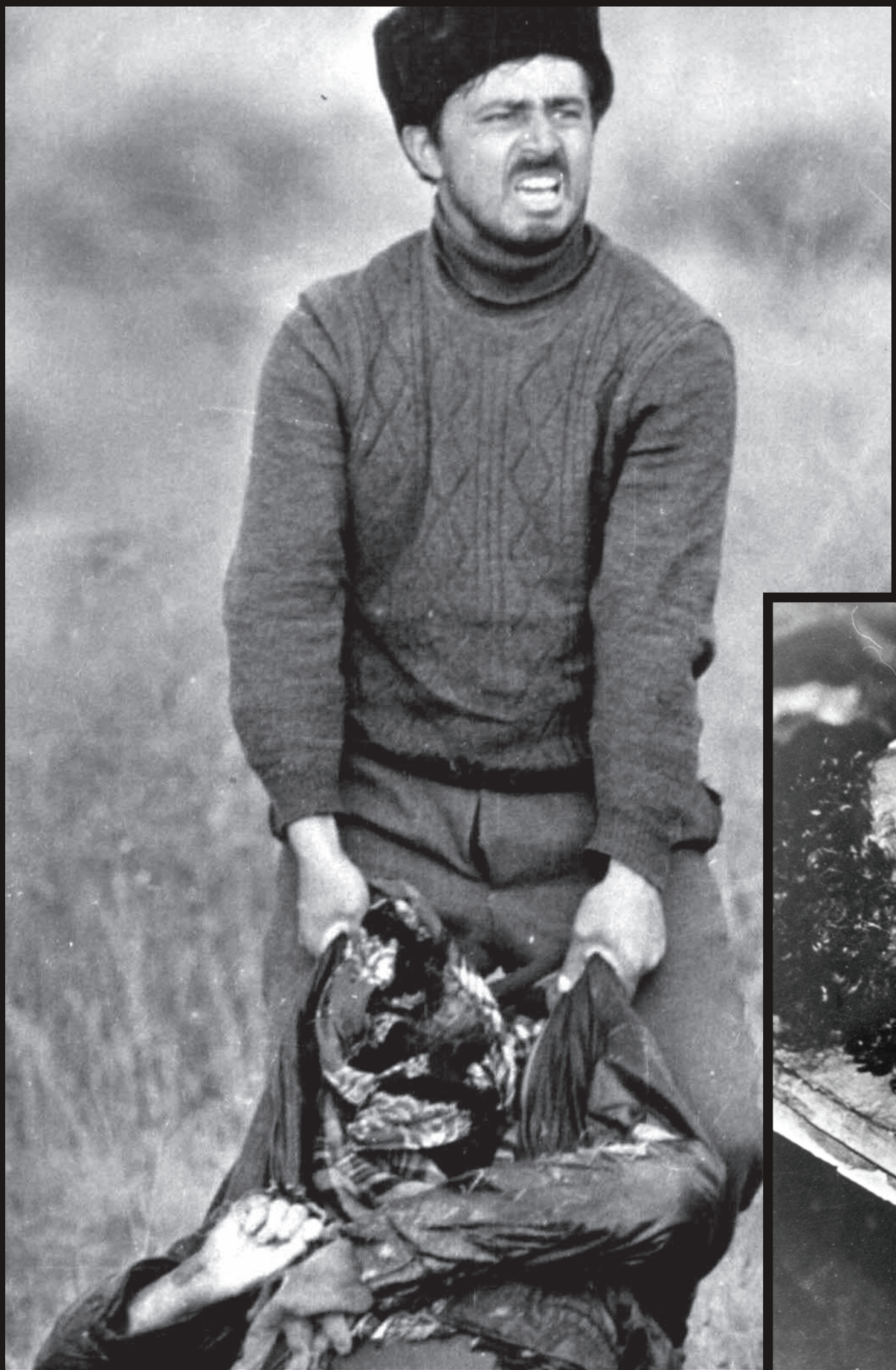

Nə üçün məhz Xocalı!

Ermənistan silahlı qüvvələrinin Xocalıya hücumunu şəhərin coğrafi mövqeyi şərtləndirirdi.

Xocalı Dağlıq Qarabağda Şuşadan sonra azərbaycanlıların ikinci böyük yaşayış məntəqəsidir. Xocalı 1990-cı ildə şəhər statusu almışdır. 1991-ci ilin statistikasına görə şəhərdə 7 min nəfər əhali yaşayırdı. Xocalı Xankəndidən 10 kilometr şimal-şərqdə, Qarabağ dağ silsiləsində və Ağdam-Şuşa, Əsgəran-Xankəndi yollarının üstündə yerləşir. Dağlıq Qarabağda yeganə hava limanı da Xocalıdadır.

Xocalı azərbaycanlıların tarixən məskunlaşdığı ərazidir və qədim tarixi abidələr indiyə qədər qalmaqdadır. Xocalının yaxınlığında bizim e.ə. XIV-VII əsrlərə aid edilən Xocalı-Gədəbəy mədəniyyətinin abidələri yerləşir.

Burada son bürünc və ilkin dəmir dövrlərinə aid dəfn abidələri – daş qutular, kurqanlar və nekropollar tapılmışdır. Həmçinin burada memarlıq abidələri – dairəvi qəbir (1356-1357-ci illər) və mavzoley (XIV əsr) vardır. Arxeoloji qazıntılar zamanı müxtəlif növ daş, bürünc, sümük bəzək əşyaları, gildən ev əşyaları və s. tapılmışdır.

Əhali əsasən üzümçülük, heyvandarlıq, arıçılıq və əkinçiliklə məşğul olmuşdur. Şəhərdə toxuculuq fabriki, 2 orta məktəb və 2 natamam orta məktəb var idi.

Son illərdə baş vermiş hadisələrlə əlaqədar olaraq Fərqanədən (Özbəkistan) qaçqın düşmüş 54 məshəti türkü ailəsi, həmçinin Ermənistandan və Xankəndidən qovulmuş azərbaycanlıların bəziləri şəhərdə məskunlaşmışdılar.

Sonralar erməni tərəfi etiraf etmişdir ki, onların əsas vəzifəsi Xocalı platsdarmının məhv edilməsi, bu məntəqədən keçən Əsgəran-Xankəndi yolunun boşaldılması, azərbaycanlıların nəzarətində olan hava limanının ələ keçirilməsi idi.

Faciənin xronikası

Xocalı 1991-ci ilin oktyabrından blokadada idi. Oktyabrın 30-da avtomobil əlaqəsi kəsilmiş və yeganə nəqliyyat vasitəsi vertolyot qalmışdı. Xocalıya sonuncu vertolyot 1992-ci il yanvarın 28-də gəlmişdi. Şuşa şəhərinin səmasında mülki vertolyotun vurulması və nəticədə 40 nəfərin həlakından sonra isə bu əlaqə də kəsilmişdi. Yanvarın 2-dən şəhərə elektrik enerjisi verilmirdi. Şəhər ancaq əhalinin qəhrəmanlığı və müdafiəçilərin cəsurluğu sayəsində yaşayır və müdafiə olunurdu. Şəhərin müdafiəsi əsasən atıcı silahlarla silahlanmış yerli özünümüdafiə dəstəsi, milis və Milli Ordunun döyüşçülərindən təşkil olunmuşdu.

Fevralın ikinci yarısından başlayaraq Xocalı erməni silahlı dəstələrinin mühasirəsinə alınmışdı və hər gün toplardan, ağır texnikadan atəşlərə, erməni dəstələrinin həmlələrinə məruz qalırdı.

Xocalıya hücuma hazırlıq fevralın 25-də axşam 366-cı alayın hərbi texnikasının döyüş mövqelərinə çıxması ilə başlamışdır. İlk növbədə şəhərdə yerləşən kazarma və müdafiə nöqtələri dağıdılmışdı. Piyada hissələri şəhərə fevralın 26-sı saat 1-4 arası girmişdir. Sonuncu müdafiə nöqtəsi saat 7-də məhv edilmişdir.

Bu hadisələr regiona İran İslam Respublikasının xarici işlər naziri Əli Əkbər Vilayətinin vasitəçilik missiyası ilə səfəri günlərinə təsadüf etmişdir. Fevralın 25-də Azərbaycan rəhbərləri ilə görüşən iranlı nazir fevralın 27-də Dağlıq Qarabağa, sonra isə Ermənistana səfər etməli idi. Bununla əlaqədar tərəflərin razılığı ilə fevralın 27-dən martın 1-dək üçgünlük atəşkəs elan olunmuşdu. Lakin səfərin təhlükəsizliyinə təminat verməyən ermənilər beynəlxalq hüquq normalarını pozaraq fevralın 25-də axşam Xocalıya bütün istiqamətlərdən hücuma keçdilər.

Həmin günlərdə Azərbaycan qüvvələri Xocalı sakinlərinin köməyinə çata bilmədi, hətta meyitlərin götürülməsi belə mümkün olmadı. Bu zaman isə ermənilər meşələrdə gizlənmiş xocalılıların axtarışını aparır, aşkar edilənləri girov götürür, işgəncələrə məruz qoyurdular.

Fevralın 28-də tərkibində yerli jurnalistlər də olan qrup iki vertolyotla azərbaycanlıların həlak olduqları yerə çata bildilər. Gördükləri mənzərə hamını dəhşətə gətirdi – düzənlik cəsədlərlə dolu idi. İkinci vertolyotun havadan mühafizəsinə baxmayaraq, ermənilərin güclü atəşi altında ancaq 4 meyiti götürmək mümkün oldu. Martın 1-də yerli və xarici jurnalistlərin iştirakı ilə hadisə yerində daha da dəhşətli vəziyyət müşahidə olunmuşdur. Meyitlərin skalplarının götürülməsi, qulaqlarının və digər orqanlarının kəsilməsi, gözlərinin çıxarılması, ətrafların kəsilməsi, çoxsaylı bıçaq və güllə yaraları, ağır texnika ilə əzilmələr, yandırılma halları aşkar edilmişdir.

Bu vəhşiliklər haqqında xarici mətbuatın yazdıqlarından:

"Krua I`Eveneman" jurnalı (Paris), 25 fevral 1992-ci il: Ermənilər Xocalıya hücum etmişlər. Bütün dünya eybəcər hala salınmış meyitlərin şahidi oldu. Azərbaycanlılar yüzlərlə insanın öldürüldüyü barədə xəbər verirlər.

"Sandi Tayms" qəzeti (London), 1 mart 1992-ci il: Erməni əsgərləri yüzlərlə ailəni məhv etmişlər.

"Faynenşl Tayms" qəzeti (London), 9 mart 1992-ci il: Ermənilər Ağdama tərəf gedən dəstəni güllələmişlər. Azərbaycanlılar yüzlərlə cəsəd saymışlar.

"Tayms" qəzeti (London), 4 mart 1992-ci il: Öldürülənlərin çoxu eybəcər hala salınmışdır, körpə qızın ancaq başı qalmışdır.

"İzvestiya" qəzeti (Moskva), 4 mart 1992-ci il: Videokamera qulaqları kəsilmiş uşaqları göstərdi. Bir qadının sifətinin yarısı kəsilmişdir. Kişilərin skalpları götürülmüşdür.

"Faynenşl Tayms" qəzeti (London), 14 mart 1992-ci il: General Polyakov bildirmişdir ki, 366-cı alayın 103 nəfər erməni hərbçisi Dağlıq Qarabağda qalmışdır.

"Le Mond" qəzeti (Paris), 14 mart 1992-ci il: Ağdamda olan xarici jurnalistlər Xocalıda öldürülmüş qadın və uşaqlar arasında skalpları götürülmüş, dırnaqları çıxarılmış 3 nəfəri görmüşlər. Bu, azərbaycanlıların təbliğatı deyil, bu, reallıqdır.

"İzvestiya" qəzeti (Moskva), 13 mart 1992-ci il: Mayor Leonid Kravets: Mən şəxsən təpədə yüzədək meyit gördüm. Bir oğlanın başı yox idi. Hər tərəfdə xüsusi qəddarlıqla öldürülmüş qadın, uşaq, qocalar görünürdü.

"Valer aktuel" jurnalı (Paris), 14 mart 1992-ci il: Bu "muxtar regionda" erməni silahlı dəstələri Yaxın Şərqdən gələnlərlə birlikdə müasir texnikaya, o cümlədən vertolyotlara malikdirlər. ASALA-nın Suriya və Livanda hərbi düşərgələri və silah anbarları vardır. Ermənilər yüzdən artıq müsəlman kəndlərində qırğınlar törədərək Qarabağdakı azərbaycanlıları məhv etmişlər.

R.Patrik, İngiltərənin "Fant men nyus" teleşirkətinin jurnalisti (hadisə yerində olmuşdur): Xocalıdakı vəhşiliklərə dünya ictimaiyyətinin gözündə heç nə ilə haqq qazandırmaq olmaz.

"Memorial" hüquq-müdafiə mərkəzinin hesabatından: Erməni silahlı dəstələri və 366-cı motoatıcı alayın şəxsi heyəti Azərbaycanın yaşayış məntəqələrinin atəşə tutulmasında iştirak etmiş üzvləri Xocalı şəhərində törədilmiş vandalizmin əsas cinayətkarlarıdır.

Xocalı soyqırımında iştirak etmiş ermənilərin və onların köməkçilərinin hərəkətləri insan haqlarının kobud pozulması, beynəlxalq hüquqi aktlara – Cenevrə Konvensiyası, Ümumdünya İnsan Haqları Bəyannaməsi, Vətəndaş və siyasi hüquqlar barədə Beynəlxalq Saziş, Fövqəladə vəziyyətlərdə və hərbi münaqişələr zamanı qadınların və uşaqların müdafiəsi Bəyannaməsinə həyasızcasına məhəl qoyulmamasıdır.

Xocalı soyqırımı heç vaxt unudulmayacaqdır!

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi 1994-cü ildə hər il fevralın 26-nın "Xocalılıların Soyqırımı Günü" kimi qeyd olunması barədə qərar qəbul etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev 1997-ci il fevralın 25-də hər il fevral ayının 26-sı saat 17:00-da Azərbaycanın bütün ərazisində Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə sükut dəqiqəsi elan edilməsi haqqında Fərman imzalamışdır.

Prezident Heydər Əliyev 1998-ci il martın 26-da "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" Fərman vermişdir.

Milli Məclis 2007-ci ildə Xocalı soyqırımının 15 illiyi ilə əlaqədar geniş qərar qəbul etmişdir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 2012-ci il yanvarın 17-də "Xocalı soyqırımının 20-ci ildönümü haqqında" Sərəncam imzalamışdır.

XOCALI
Xocalı faciəsi iki yüz ildən çox müddətdə davaka
The genocide in Khojaly is the bloodiest page of the policy

KHOCALI - 17
26 fevral
1992 - 2009

26·II·1992

KHOJALY

Genocide of the 20th century

On the night from February 25 to 26, 1992, the Armenian armed forces with the support of military personnel and armored hardware of the 366th motor-rifle regiment billeted in the town of Khankendi stormed and seized the town of Khojaly.

Authors of the project

It has been 20 years since the Khojaly genocide, one of the most terrible chapters of Azerbaijan`s history in the 20th century. Twenty years ago, on the night of 25-26 February 1992, Armenian armed forces, with the help of the 366th motorized infantry regiment`s military hardware and personnel, attacked and ruined the town of Khojaly and committed genocide against Azerbaijanis. They slaughtered civilians, murdering 613 people, desecrating dead bodies, capturing and torturing 1275 persons.

In terms of its level and horrible consequences, the Khojaly massacre was committed not only against the people of Azerbaijan but also all humanity. What testifies to this tragedy as a genocide can be found in the UN Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, Universal Human Rights Declaration, UN Covenant on Civil and Political Rights, Declaration on the Protection of Women and Children in Emergency and Armed Conflict, Statute of the International Criminal Tribunal for Yugoslavia, Statute of the International Criminal Tribunal for Rwanda, Criminal Code of the Republic of Azerbaijan, Azerbaijani President`s decree “on genocide of Azerbaijanis” of March 26, 1998

The Azerbaijani state and government, Heydar Aliyev Foundation and other non-governmental organizations, Diaspora structures undertake important steps towards making the Khojaly tragedy known to a larger number of countries worldwide and its recognition as an act of genocide. After returning to power, national leader Heydar Aliyev defined guidelines of the activity in this direction. At the initiative of national leader Heydar Aliyev, the Milli Majlis held a special session dedicated to the Khojaly Genocide in 1994 and special decision was made to mark February 26 every year as the Khojaly Genocide Day. President Heydar Aliyev signed a decree on February 25, 1997 “on observance of a moment of silence as a mark of respect to the Khojaly genocide victims” every year on February 26 at 17.00, decree “on genocide of Azerbaijanis” on March 26, 1998; Milli Majlis made a decision to mark the 15th anniversary of the Khojaly genocide in 2007; President Ilham Aliyev signed an order “on the 20th anniversary of the Khojaly genocide” on January 17, 2012.

The important role in international recognition of the Khojaly tragedy as the genocide was played by the “Justice for Khojaly” international campaign initiated in 2009 by Vice-President of the Heydar Aliyev Foundation, general coordinator for intercultural dialogue of the Islamic Conference Youth Forum Leyla Aliyeva. As a result of the campaign being successfully conducted in more than 35 countries, parliamentary delegations from 51 member countries of the Organization of Islamic Cooperation recognized the Khojaly tragedy as genocide on an international scale on 31 January this year.

The measures to have the Khojaly genocide internationally recognized enter the new stage. This stage envisages paying special attention to the accuracy of information, facts and photographs related to the Khojaly genocide so that our enemies could not use it against us. This book-album was prepared for this purpose.

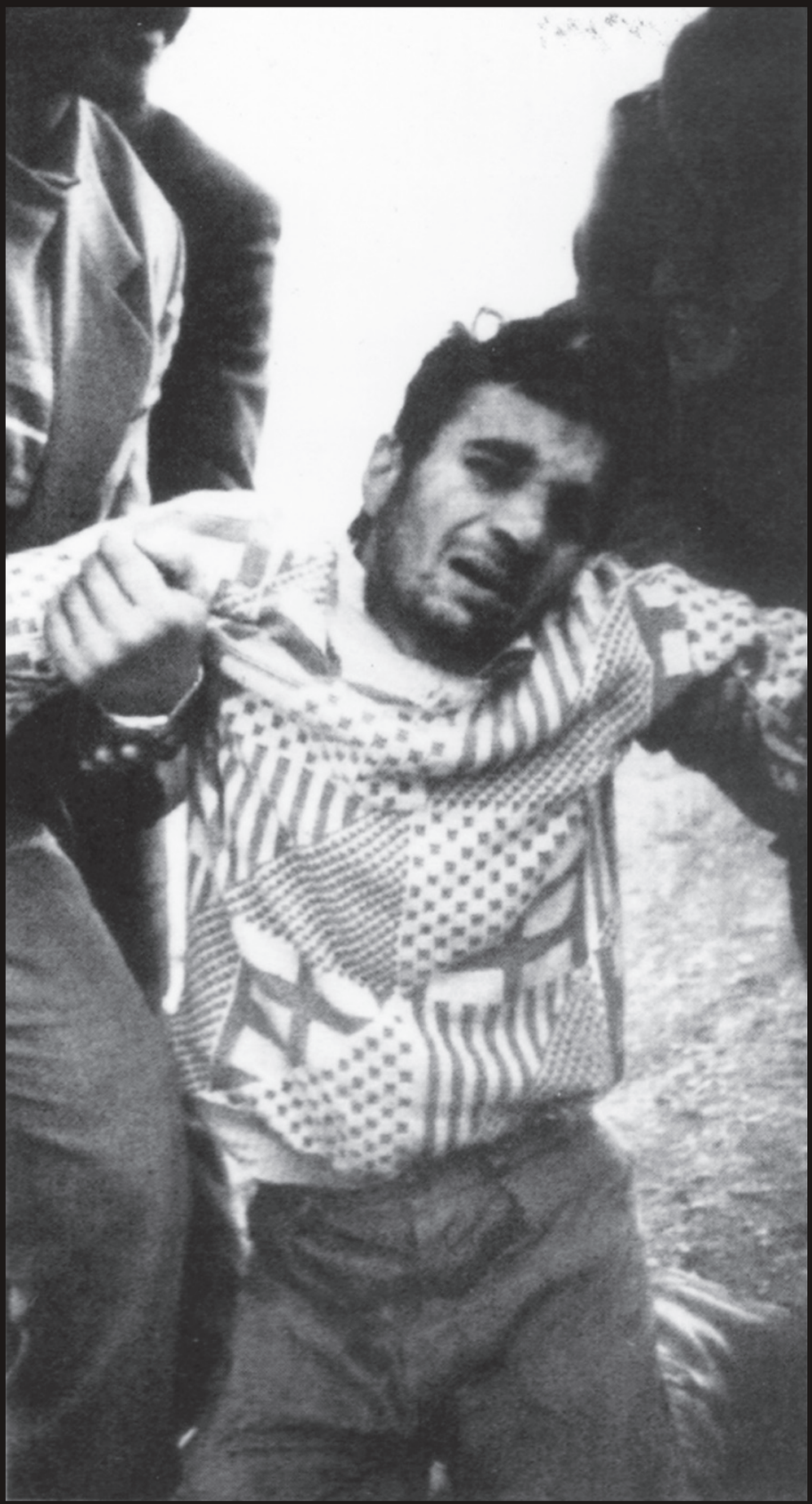

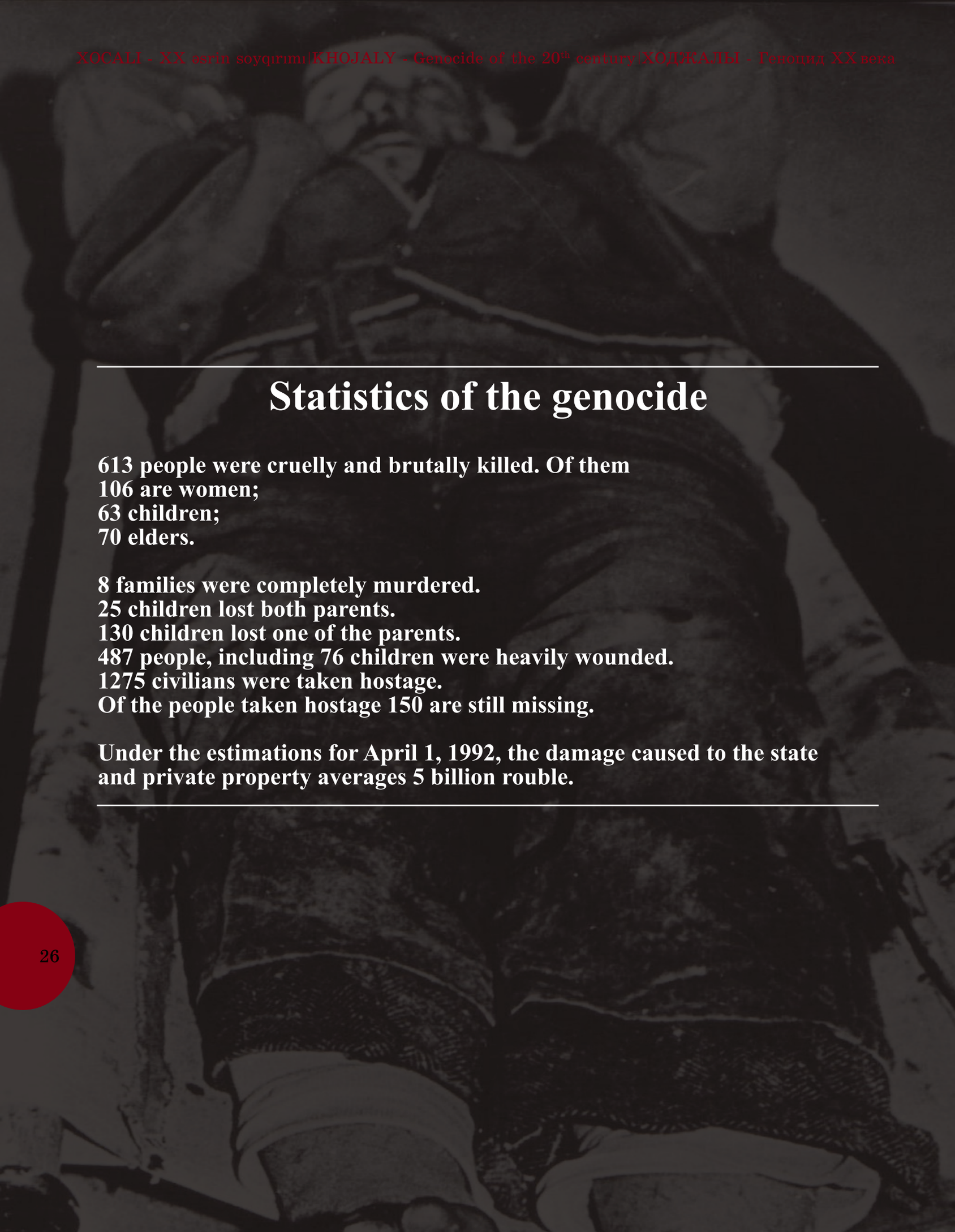

Statistics of the genocide

613 people were cruelly and brutally killed. Of them
106 are women;
63 children;
70 elders.

8 families were completely murdered.
25 children lost both parents.
130 children lost one of the parents.
487 people, including 76 children were heavily wounded.
1275 civilians were taken hostage.
Of the people taken hostage 150 are still missing.

Under the estimations for April 1, 1992, the damage caused to the state and private property averages 5 billion rouble.

Prior to the assault, in the evening on 25th February till 5 a.m. on 26th February the town was stormed by machine-guns and hardware and was completely destroyed and burnt. The town was attacked from three directions and about 2500 residents of Khojaly hade to flee towards the nearest Agdam region.

But the people were fired on and slaughtered by the Armenian gunmen and militaries of the motor-rifle regiment. Majority of the Khojaly residents were brutally killed just in the Askaran-Nakhchivanik plain.

Why exactly Khojaly!

The attack of Armenian armed forces on Khojaly was stipulated by its geographical location.

Khojaly is the second largest town of Azerbaijanis in Nagorno-Karabakh. Khojaly received a status of a town back in 1990. According to 1991 statistics, the population of the town was 7 thousand people. Khojaly was located 10 km north-east, on Karabakh Mountains and near Agdam-Shusha, Askeran-Khankendi roads. It had Karabakh`s only airport.

Khojaly is the ancient land of Azerbaijanis which is home to historical monuments. Monuments of the Khojaly-Gedebey culture dating back to the 14-6th centuries BC are located near Khojaly. Sepulchral monuments (stone vaults, kurgans and necropolis), which date back to the Late Bronze and Early Iron ages were discovered here. There are also monuments of architecture - circular grave (1356-1357) and mausoleum (14th century). Archeologists found here different types of stone, bronze, bone adornments, earthenware etc.

The population was mainly engaged in cattle breading, beekeeping, viticulture, and farming. The town had a textile factory, 2 secondary schools and 2 junior secondary schools.

Developments, which were taking place then, forced 54 Meskhetian Turkish families who left Fergana (Uzbekistan) as well as Azerbaijanis deported from Armenia and Khankendi to settle in the town.

Then, the Armenian side confessed that their main aim was to destroy the Khojaly stronghold, seize the settlement located on the Askeran-Khankendi road and the airport controlled by Azerbaijanis.

Chronicles of the tragedy

Khojaly had been blockaded since October 1991. After the motor traffic was cut on October 30, helicopters remained the only transport. The last helicopter landed in Khojaly on January 28, 1992. This communication was also cut after the civil helicopter above Shusha was shot down, leaving 40 people dead. The electricity supply was disrupted in the town from January 2. The town lived and defended only thanks to heroism of local people and courage of its defenders. The town was protected mainly by militia, police and national army soldiers armed with small arms.

Beginning from the second half of February, Khojaly was encircled by Armenian armed groups, and subjected to fire from guns and military hardware and attacks of Armenian troops.

The preparation for the assault began in the evening on February 25 after military hardware of the 366th regiment occupied military positions. A barrack and defense post were destroyed first. Part of infantry entered the town on February 26 between 13.00 and 16.00. The last post was annihilated at 19.00.

These events occurred when the region was visited by Ali Akbar Vilayati, the minister of foreign affairs of the Islamic Republic of Iran, on an intermediary mission. On February 25th he met the leaders of Azerbaijan in Baku, on February 27th he was to fly to Karabakh and afterwards Armenia. In this connection, pursuant to an arrangement by the parties a three day ceasefire was announced to last from February 27th till March 1st, which was also neglected by the Armenian side. The Armenians did not guarantee security during the visit. They violated international legal norms to attack Khojaly from all directions in the evening of February 25.

During these days Azerbaijani forces couldn't break through to help Khojaly residents, it wasn't even possible to take the corpses out of the place.

On February 28th a group of local journalists in two helicopters managed to get to the place where Azerbaijanis were killed. The sight horrified everybody – the field was strewn with the dead. Despite the covering from the second helicopter, a strong fire opened by Armenian fighters prevented them from taking more than four bodies. On March 1st, when, this time, a group of foreign and local journalists found it possible to fly to the site of the tragedy, the scene they saw was even more appalling. The bodies were badly mutilated. It was determined that they were scalped, their ears and other organs were cut off, the eyes were put out, their extremities were cut off, they had numerous knife and gun wounds, many of them were crushed by military hardware and burnt.

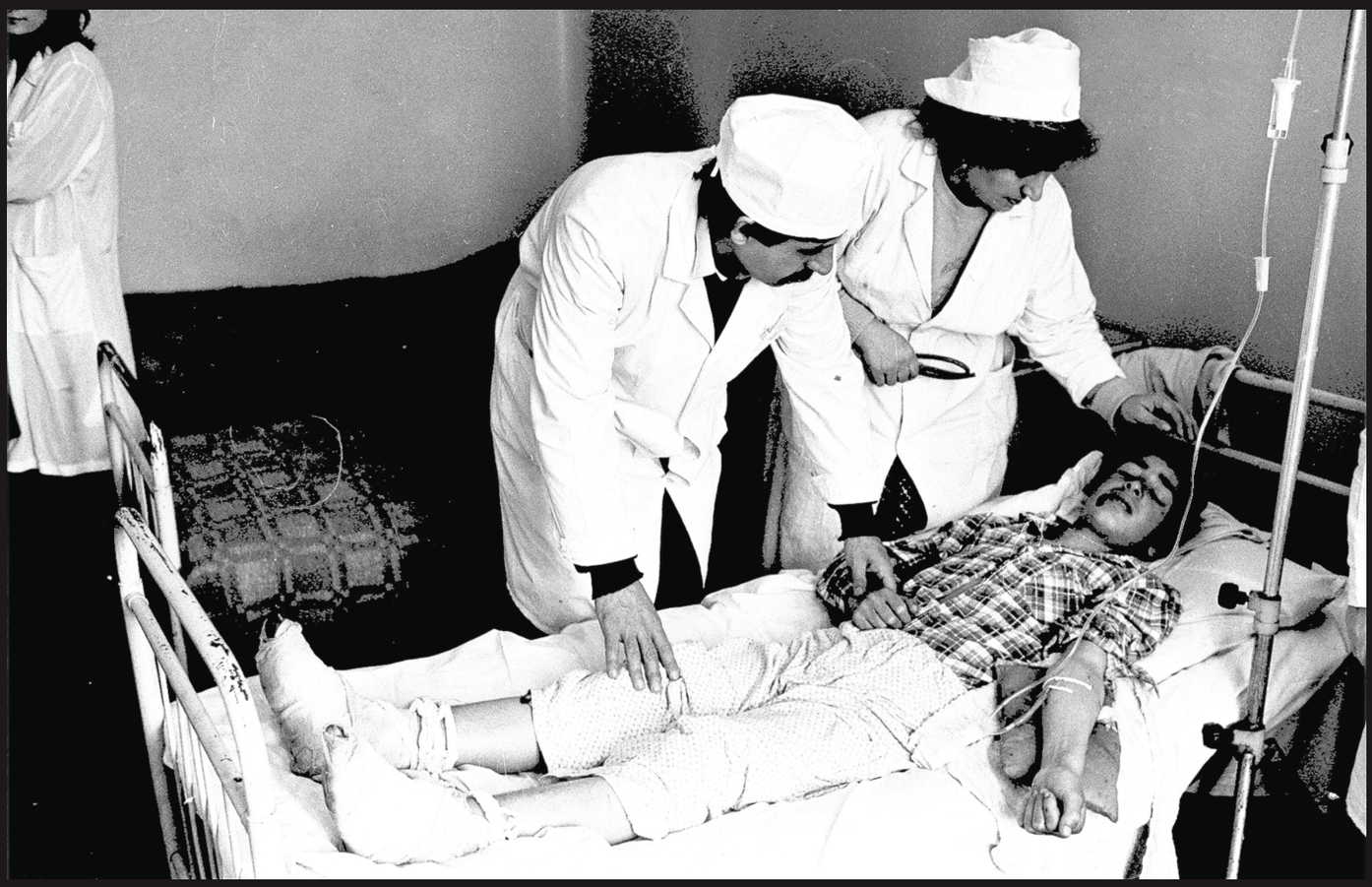

The following is what foreign papers wrote in those days describing the atrocities of this massacre:

La Croix l'Evenement Journal (Paris), March 25th 1992: "Armenians attacked a settlement of Khojaly. The whole world has seen the mutilated corpses. Azerbaijanis talk of a thousand of killed."

Sunday Times (London), March 1st 1992: "Armenian soldiers destroyed hundreds of families."

Financial Times (London), March 9th 1992: "Armenians shot down a column of refugees escaping to Agdam. Azerbaijanis counted hundreds of bodies."

The Times (London), March 4th 1992: "Many were mutilated, only a head left of a little girl."

Izvestia (Moscow), March 4th 1992: "A video camera showed dead children with their ears cut. An old woman had half of her face chopped off. Men were scalped."

Financial Times, March 14th 1992: "General Polyakov told that 103 military men of Armenian nationality from the 366th regiment remained in Nagorny Karabakh."

Le Monde (Paris), March 14th 1992: "Foreign journalists located in Agdam saw three of the women and children killed in Khojaly scalped, their nails pulled out. This is not the Azerbaijani propaganda, but reality."

Izvestia (Moscow), March 13th 1992. "Major Leonid Kravets: 'I saw with my own eyes about a hundred corpses on a hill. One boy had no head. Everywhere one could see the bodies of women, children, elderly, killed with extreme cruelty."

Valeur Actuelle, Journal (Paris), March 14th 1992: "In this autonomous region Armenian military units together with immigrants from the Middle East own the most up-to-date military equipment, including helicopters. ASALA has military camps and weapon storehouses in Syria and Lebanon. Armenians destroyed the Azerbaijanis of Karabakh massacring more than a hundred of Muslim settlements».

R. Patrick, a journalist from an English media company "Fant man news", on visiting the tragic place: "The villainy perpetrated in Khojaly can not be justified in the eyes of the world community."

According to Memorial, a human rights center: "The Armenian armed forces and the 366th Motor Rifle Regiment are the real committers of the act of vandalism in the town of Khojaly. The mass killing of civilians in Khojaly could not be justified under any circumstances and actions of Armenian militants were in gross violation of a number of basic international human rights conventions, including the Geneva Convention, the Universal Declaration of Human Rights, International Covenant on Civil and Political Rights and the Declaration on the. Protection of Women and Children in Emergency and Armed Conflict."

1.–Вид трупа спереди.

2.–Вид лица трупа.

Khojaly genocide will never be forgotten

In 1994 the Milli Majlis of the Republic of Azerbaijan declared February 26 the Day of Khojaly Genocide.

On February 25, 1997 President of the Republic of Azerbaijan Heydar Aliyev signed a Decree on observation - on the territory of the Republic of Azerbaijan - of a minute of silence on February 26 at 17.00 annually to commemorate the victims of Khojaly genocide.

On March 26, 1998 President Heydar Aliyev signed a Decree on the genocide of the Azerbaijanis.

In 2007 the Milli Majlis adopted a decision on the 15th anniversary of Khojaly genocide.

On January 17, 2012 President of Azerbaijan Ilham Aliyev signed an Executive Order on the 20th anniversary of Khojaly genocide.

XOCALI

26·II·1992

ХОДЖАЛЫ

Геноцид XX века

В ночь с 25 на 26 февраля 1992 года армянские вооруженные силы при содействии бронетехники и личного состава расквартированного в городе Ханкенди 366-го мотострелкового полка бывшей советской армии захватили город Ходжалы.

Фотоснимки взяты из архивов министерств национальной безопасности, внутренних дел Азербайджанской Республики, Генеральной прокуратуры, Военной прокуратуры, Государственного комитета по делам беженцев и вынужденных переселенцев, Государственной комиссии по делам пленных, заложников и пропавших без вести граждан, Национального архивного управления, исполнительной власти Ходжалинского, Шушинского и Ходжавендского районов, АзерТАдж и подтверждены Агентством по авторским правам.

От авторов проекта

Исполняется 20 лет Ходжалинскому геноциду - одной из самых трагических страниц истории Азербайджана XX века. Двадцать лет назад – в ночь с 25 на 26 февраля 1992 года вооруженные силы Армении, напав на город Ходжалы, при содействии тяжелой техники и личного состава расквартированного в городе Ханкенди 366-го мотострелкового полка бывшей советской армии, учинили геноцид против азербайджанцев. Город был разрушен и разграблен, над мирным населением устроена беспощадная расправа – были убиты 613 человек, осквернены трупы, 1275 человек взяты в заложники и подвергнуты пыткам.

По своим масштабам и чудовищности Ходжалинская бойня является геноцидом, совершенным не только против азербайджанского народа, но и против человечности. То, что эта трагедия является геноцидом, подтверждают положения Конвенции ООН о предупреждении преступления геноцида и наказании за него, Всеобщей декларации прав человека, Международного пакта о гражданских и политических правах, Декларации о защите женщин и детей в чрезвычайных обстоятельствах и в период вооруженных конфликтов, Устава Международного уголовного трибунала по бывшей Югославии, Устава Международного уголовного трибунала по Руанде, Уголовного кодекса Азербайджанской Республики, Указа Президента Азербайджанской Республики от 26 марта 1998 года «О геноциде азербайджанцев».

Государство и правительство Азербайджана, Фонд Гейдара Алиева и другие неправительственные организации, диаспорские структуры предпринимают важные шаги, направленные на донесение правды о Ходжалинской трагедии до мировой общественности на более широком географическом пространстве, признание ее как акта геноцида. Ориентиры деятельности в этом направлении определили после возвращения к политической власти великий лидер Гейдар Алиев.

№ 1.–Опознавательный снимок.

№ 2.–Повреждение на груди.

По инициативе общенационального лидера Гейдара Алиева в 1994 году состоялось специальное заседание Милли Меджлиса, посвященное обсуждению Ходжалинского геноцида, принято постановление о том, чтобы ежегодно 26 февраля отмечалось как «День геноцида ходжалинцев». 25 февраля 1997 года Президент Гейдар Алиев подписал Указ «Об объявлении 26 февраля каждого года в 17.00 на всей территории Азербайджана минуты молчания в память о жертвах Ходжалинского геноцида», 26 марта 1998 года – Указ «О геноциде азербайджанцев», в 2007 году Милли Меджлис принял развернутое постановление в связи с 15-й годовщиной Ходжалинского геноцида, 17 января 2012 года Президент Ильхам Алиев издал Распоряжение «О двадцатой годовщине Ходжалинского геноцида».

Важную роль в признании на международном уровне Ходжалинской трагедии как акта геноцида сыграла международная кампания «Справедливость к Ходжалы», инициированная в 2009 году вице-президентом Фонда Гейдара Алиева, главным координатором по межкультурному диалогу Молодежного форума Исламской конференции Лейлой ханум Алиевой. Благодаря работе, проводимой в рамках данной кампании, которая в настоящее время успешно осуществляется в более чем 35 странах мира, 31 января этого года парламентские делегации 51 страны-члена Организации Исламского сотрудничества признали Ходжалинскую трагедию на международном уровне как акт геноцида.

Меры, направленные на признание Ходжалинского геноцида в международном масштабе, уже вступили в новый этап. На данном этапе особое внимание следует уделять точности данных, фактов и фотоснимков о Ходжалинском геноциде с тем, чтобы наши враги не смогли использовать их против нас. Данная книга-альбом подготовлена с этой целью.

Статистика геноцида

С особой жестокостью и под пытками были убиты 613 человек.
Среди них:
женщин – 106 человек;
детей – 63 человека;
стариков – 70 человек.

Полностью уничтожены 8 семей.
25 детей потеряли обоих родителей.
130 детей потеряли одного из родителей.
Тяжело ранены 487 человек, в том числе 76 детей.
1275 человек взяты в заложники.
О судьбе 150 заложников до сих пор ничего неизвестно.

Имуществу государства и населения нанесен ущерб в размере 5 миллиардов рублей по ценам на 1 апреля 1992 года. Эти цифры отражают самую кровавую страницу политики геноцида, которую Армения поэтапно осуществляет против Азербайджана, начиная с 1988 года.

Перед наступлением, начиная с вечера 25 февраля и почти до 5 часов утра 26 февраля, город подвергся массированному обстрелу из пушек и тяжелой бронетехники, в результате чего был разрушен и сожжен. Около 2500 человек, которые находились в то время в Ходжалы, подвергшемся атаке с трех направлений, вынуждены были покинуть город и спасаться бегством в сторону Агдамского района.

Однако армянские вооруженные формирования и военнослужащие мотострелкового полка перерезали путь бежавшим людям и расстреляли их. Большая часть ходжалинцев была убита с особой жестокостью именно в степи между Аскераном и Нахчиваником.

Почему именно Ходжалы!

Нападение вооруженных сил Армении на Ходжалы обусловливало географическое положение города.

Ходжалы - второй после Шуши крупный азербайджанский населенный пункт в Нагорном Карабахе. В 1990 году Ходжалы получил статус города. По статистике 1991 года, в городе проживало 7 тысяч человек. Ходжалы расположен в 10 километрах к северо-востоку от Ханкенди, на склонах Карабахского хребта, на пересечении дорог Агдам-Шуша и Аскеран-Ханкенди. Единственный в Нагорном Карабахе аэропорт также находится в Ходжалы.

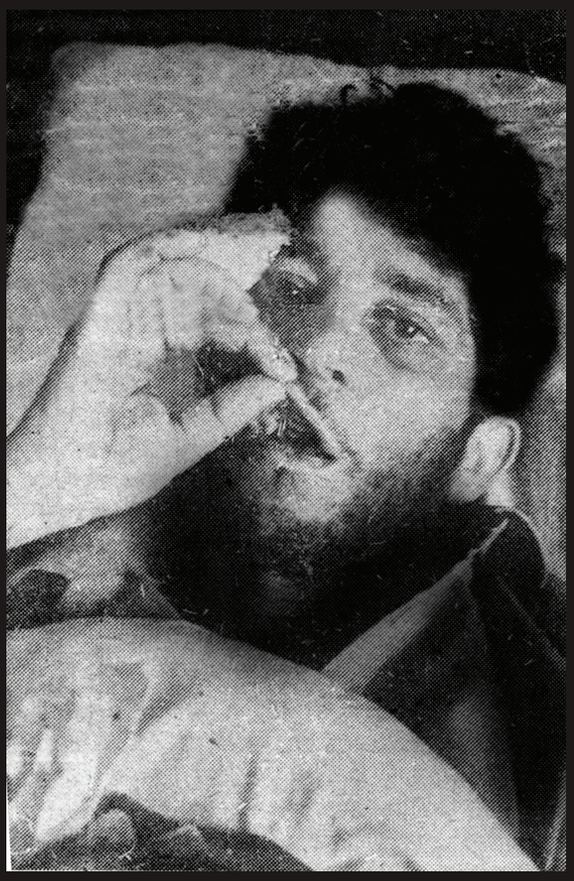

Ходжалы – это территория, где исторически жили азербайджанцы и где до сих пор остаются древние исторические памятники. Близ Ходжалы находятся памятники Ходжалы-Гядабейской культуры XIV-VII веков до н.э. Здесь были обнаружены погребальные памятники, относящиеся к позднему бронзовому и раннему железному векам - каменные склепы, курганы и некрополи. Здесь также имеются архитектурные памятники – круговая могила (1356-1357 годы) и мавзолей (XIV век). Во время археологических раскопок были обнаружены каменные, бронзовые, костяные предметы украшения различных видов, глиняная домашняя утварь и пр.

Население занималось, в основном, виноградарством, животноводством, пчеловодством и земледелием. В городе функционировали текстильная фабрика, 2 средние и 2 неполные средние школы.

В связи с произошедшими в последние годы событиями в городе были размещены бежавшие из Ферганы (Узбекистан) 54 семьи турок-месхетинцев, а также некоторые азербайджанцы, изгнанные из Армении и Ханкенди.

Позднее армянская сторона призналась, что главной их задачей были уничтожение Ходжалинского плацдарма, захват проходящей через этот населенный пункт дороги Аскеран-Ханкенди и находившегося под контролем азербайджанцев аэропорта.

Хроника трагедии

С октября 1991 года Ходжалы находился в блокаде. 30 октября было прервано автомобильное сообщение, единственным транспортным средством оставался вертолет. Последний вертолет прилетел в Ходжалы 28 января 1992 года. Но после уничтожения гражданского вертолета в небе над городом Шуша и гибели 40 человек эта связь также была прервана. Со 2 января в город не подавалось электричество. Ходжалы жил и оборонялся лишь благодаря героизму населения и мужеству его защитников. Город защищали, в основном, вооруженный стрелковым оружием местный отряд самообороны, милиция и бойцы Национальной армии.

Начиная со второй половины февраля, Ходжалы был окружен армянскими вооруженными формированиями и ежедневно подвергался обстрелу из пушек и тяжелой техники, атакам армянских формирований.

Подготовка к нападению на Ходжалы началась вечером 25 февраля с выходом военной техники 366-го полка на боевые позиции. В первую очередь были разрушены расположенные в городе казарма и оборонительные пункты. Части пехоты вторглись в город 26 февраля в интервале между 1 и 4 часами. Последний пункт обороны был уничтожен в 7 часов утра.

Эти события совпали по времени с визитом тогдашнего министра иностранных дел Исламской Республики Иран Али Акбара Вилаяти в регион с посреднической миссией. Встретившись 25 февраля с руководителями Азербайджана, иранский министр должен был 27 февраля отправиться в Нагорный Карабах, а затем в Армению. В связи с этим по договоренности сторон с 27 февраля по 1 марта было объявлено трехдневное прекращение огня. Однако армяне, не гарантировавшие безопасность визита, нарушив нормы международного права, вечером 25 февраля перешли в наступление на Ходжалы со всех направлений.

В те дни азербайджанские силы не смогли прийти на помощь жителям Ходжалы, невозможно было даже забрать трупы. В это же самое время армяне искали прятавшихся в лесах ходжалинцев. Тех, кого они находили, брали в заложники и подвергали пыткам.

28 февраля группе, в состав которой входили и местные журналисты, удалось на двух вертолетах добраться до места гибели азербайджанцев. Представившаяся их взору картина привела всех в ужас – равнина была усеяна трупами. Несмотря на то, что второй вертолет прикрывал группу с воздуха, под сильным обстрелом армян удалось забрать лишь 4 трупа. Но 1 марта местные и зарубежные журналисты увидели на месте происшествия еще более чудовищную картину – скальпированные трупы, отрезанные уши, конечности и другие органы, выколотые глаза, многочисленные ножевые и пулевые ранения, факты наезда тяжелой техникой и сожжения.

Зарубежная пресса об этих зверствах:

Журнал «Krua I`Eveneman» (Париж), 25 февраля 1992 года: Армяне напали на Ходжалы. Весь мир стал свидетелем обезображенных трупов. Азербайджанцы сообщают о гибели сотен людей.

Газета «Санди Таймс» (Лондон), 1 марта 1992 года: Армянские солдаты истребили сотни семей.

Газета «Файнэншл Таймс» (Лондон), 9 марта 1992 года: Армяне расстреляли группу, следовавшую в сторону Агдама. Азербайджанцы насчитали сотни трупов.

Газета «Таймс» (Лондон), 4 марта 1992 года: Многие трупы обезображены, от маленькой девочки осталась лишь голова.

Газета «Известия» (Москва), 4 марта 1992 года: Видеокамера показала трупы детей с отрезанными ушами. Половина лица одной женщины была отрезана. Трупы мужчин были скальпированы.

Газета «Файнэншл Таймс» (Лондон), 14 марта 1992 года: Генерал Поляков сообщил, что 103 военнослужащих 366-го полка армянской национальности остались в Нагорном Карабахе.

Газета «Le Mond» (Париж), 14 марта 1992 года: Находившиеся в Агдаме иностранные журналисты видели среди убитых в Ходжалы женщин и детей 3 скальпированных трупа с вырванными ногтями. Это не пропаганда азербайджанцев, а реальность.

Газета «Известия» (Москва), 13 марта 1992 года: Майор Леонид Кравец: Я лично видел на холме около сотни трупов. У одного мальчика не было головы. Повсюду были трупы женщин, детей и стариков, убитых с особой жестокостью.

Журнал «Valer aktuel» (Париж), 14 марта 1992 года: В этом «автономном регионе» армянские вооруженные формирования вместе с прибывшими из Ближнего Востока наемниками располагают современной техникой, в том числе вертолетами. У АСАЛА есть военные лагеря и склады боеприпасов в Сирии и Ливане. Учинив бойни в более чем ста мусульманских селах, армяне истребили азербайджанцев в Карабахе.

Журналист английской телекомпании «Фант мен ньюс» Р.Патрик (побывал на месте происшествия): Злодеяния в Ходжалы ничем нельзя оправдать в глазах мировой общественности.

Из отчета правозащитного центра «Мемориал»: Армянские вооруженные формирования и личный состав 366-го мотострелкового полка, участвовавший в обстреле населенных пунктов Азербайджана, являются главными виновниками совершенного в городе Ходжалы вандализма.

Действия участвовавших в Ходжалинском геноциде армян и их пособников являются грубым нарушением прав человека, наглым игнорированием международных правовых актов – Женевской конвенции, Всеобщей декларации прав человека, Международного пакта о гражданских и политических правах, Декларации о защите женщин и детей в чрезвычайных обстоятельствах и в период вооруженных конфликтов.

Ходжалинский геноцид никогда не будет забыт

В 1994 году Милли Меджлис Азербайджанской Республики принял постановление о том, чтобы ежегодно 26 февраля отмечалось года как «День геноцида ходжалинцев».

25 февраля 1997 года Президент Азербайджанской Республики Гейдар Алиев подписал Указ об объявлении 26 февраля каждого года в 17.00 на всей территории Азербайджана минуты молчания в память о жертвах Ходжалинского геноцида.

26 марта 1998 года Президент Гейдар Алиев подписал Указ «О геноциде азербайджанцев».

В 2007 году Милли Меджлис принял развернутое постановление в связи с 15-й годовщиной Ходжалинского геноцида.

17 января 2012 года Президент Азербайджана Ильхам Алиев подписал Распоряжение «О 20-й годовщине Ходжалинского геноцида».

26·II·1992

CHODSCHALI

Vülkermord des XX.Jahrhunderts

In der Nacht vom 25. bis 26. Februar 1992 griffen die Streitkräfte Armeniens mit direkter Teilnahme von Einheiten des zu jenem Zeitpunkt in der Stadt Chankendi der Berg-Karabach Region der Republik Aserbaidschan stationierten sowjetischen 366.Motorschützenregiments, die Stadt Chodschali in Bergkarabach an.

Die Abbildungen sind den Archiven der Ministerien für Nationale Sicherheit, Innere Angelegenheiten der Republik Aserbaidschan, der Generalstaatsanwaltschaft, Militärstaatsanwaltschaft, des Staatlichen Komitees für Flüchtlinge und Binnenvertriebenen, der Staatlichen Komission für Kriegsgefangenen und Vermissten, des Amtes für Nationalarchiv, der Exekutiven der Städte Chodschali, Schuscha und Chodschawänd und der Staatlichen Nachrichtenagentur AzerTAg entnommen, durch die Agentur für Urheberrecht bestätigt worden.

Von den Autoren des Projektes

Völkermord von Chodschali ist eine der tragischsten Seiten der Geschichte von Aserbaidschan im zwanzigsten Jahrhundert. Diese Tragödie jährt sich dieses Jahr zum zwanzigsten Male. Vor zwanzig Jahren in der Nacht vom 25. bis 26. Februar 1992 griffen die Streitkräfte Armeniens mit direkter Teilnahme von Einheiten des zu jenem Zeitpunkt in der Stadt Chankendi der Berg-Karabach Region der Republik Aserbaidschan stationierten alt-sowjetischen 366. Motorschützenregiments, die Stadt Chodschali in Berg-Karabach an und verübten gegen Aserbasidschaner einen der schrecklichsten Genozide des 20. Jahrhunderts. Die Streitkräfte Armeniens machten die Stadt Chodschali dem Erdboden gleich. Mit Hilfe der dem 366. Regiment zur Verfügung stehenden schweren Militärtechnik wurde die Stadt völlig zerstört und niedergebrannt. Die friedliche Bevölkerung wurde dem ungeheuerlichen Massaker unterworfen- Kinder, Frauen, Ältere, Kranke wurden mit unglaublicher Brutalität und Erbarmungslosigkeit getötet. Bei diesem Kriegsverbrechen wurden 613 Menschen ermordet, 1275 Menschen Geiseln genommen und gefoltert.

Völkermord von Chodschali ist ein Genozid, der nicht nur gegen das aserbaidschanische Volk, sondern auch gegen die Menschlichkeit gerichtet worden war. UN- Konvention über die Verhütung und Bestrafung des Völkermordes, Allgemeine Erklärung der Menschenrechte, Internationales Abkommen über bürgerliche und politische Rechte, Deklaration über den Schutz von Frauen und Kindern in Notzeiten und bewaffneten Konflikten, Statut des Internationalen Strafgerichtshofs für Jugoslawien, Statut des Internationalen Strafgerichtshofs für Ruanda, das Strafgesetzbuch der Republik Aserbaidschan, sowie Bestimmungen des Dekrets über den "Völkermord an den Aserbaidschanern" vom 26. März 1998 des Präsidenten der Republik Aserbaidschan bestätigen auch, dass diese Tragödie ein Genozid ist.

Der Staat und die Aserbaidschanische Regierung, die Heydar Aliyev-Stiftung und andere Nichtregierungsorganisationen, darunter auch politische Gremien und Diasporaorganisationen unternehmen heute wichtige Schritte in Richtung der Vermittlung der Wahrheiten über die Tragödie von Chodschali an die Weltöffentlichkeit, seiner Anerkennung in der Welt als ein Genozidakt. Auch die Richtlinien der Tätigkeit in dieser Richtung wurden nach dem Machtantritt des Nationalleaders Heydar Aliyev festgelegt. Auf Initiative des Nationalleaders hielt Milli Medschlis (Nationalversammlung) im Jahr 1994 eine Sondersitzung gewidmet der Diskussion des Völkermords von Chodschali ab und beschloß, den 26. Februar jedes Jahr als

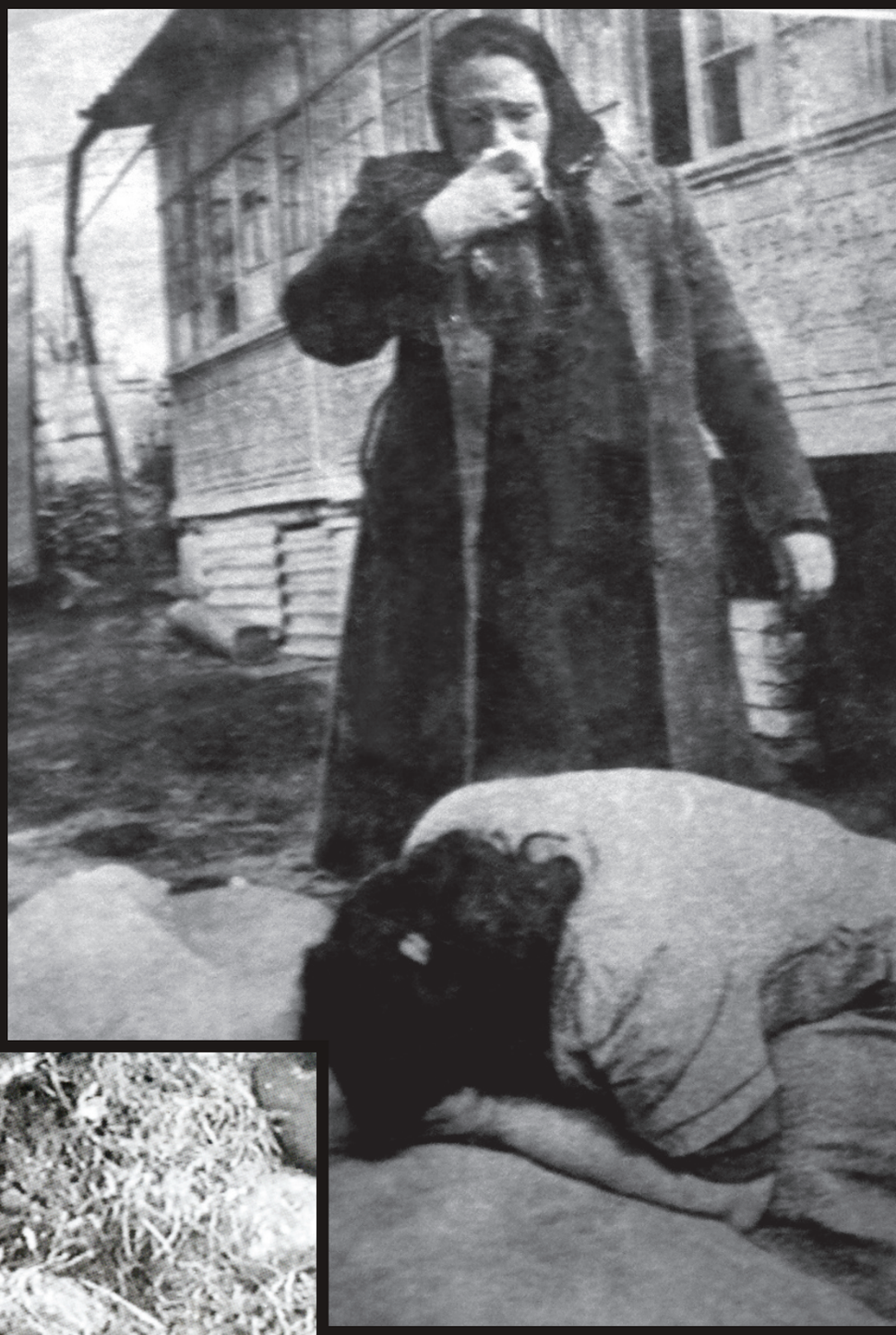

"Tag des Völkermords von Chodschali" zu begehen. Am 25.Februar 2007 verabschiedete Präsident Heydar Aliyev einen Erlass über die "Erklärung des 26.Februrar zur Schweigeminute der Opfer des Völkermords von Chodschali". Laut diesem Erlass gedenkt man jedes Jahr an diesem Tag um 17:00 Uhr Bakuer Zeit landesweit in einer Schweigeminute der Opfer des Völkermords von Chodschali. Darüber hinaus wurde am 26.März 1998 einen Erlass über den "Völkermord an

den Aserbaidschanern" verabschiedet. Im Jahr 2007 faßte Milli Medschlis einen Entschluß zum 15. Jahrestag des Völkermords von Chodschali. Präsident Ilham Aliyev verabschiedete am 17. Januar 2012 einen Erlass über "den 20. Jahrestag des Völkermordes von Chodschali".

Bei der Anerkennung der Chodschaliner Tragödie als Völkermord auf internationaler Ebene spielt die Aktion „Gerechtigkeit für Chodschali, die seit 2009 umgesetzt wird und von der Generalkoordinatorin des Interkulturellen Dialogs des Jugendforums von Islamischer Konferenz Leyla Aliyeva initiiert worden ist, eine wichtige Rolle. Dank den im Rahmen dieser Aktion geleisteten Arbeiten haben die Parlamentsdelegationen von 51 Ländern am 31. Januar des laufenden Jahres auf internationaler Ebene die Chodschaliner Tragödie als Völkermord anerkannt. Hier sei erwähnt, dass die Kampagne für „Gerechtigkeit für Chodschali" derzeit in mehr als 35 Ländern der Welt erfolgreich weiter umgesetzt wird.

Die in Richtung der internationalen Anerkennung des Völkermordes von Chodschali durchführenden Maßnahmen sind in eine neue Etappe eingetreten. In dieser Phase muss auf die Genauigkeit von Informationen, Fakten und Fotos besonderes geachtet werden, damit unsere Feinde es gegen uns nicht einsetzen können. Dieses Buch-Album ist gerade für denselben Zweck vorbereitet worden.

Die Statistik des Völkermordes

613 Personen wurden mit besonderer Grausamkeit und Folter getötet.
darunter:
106 –Frauen,
63 -Kinder,
70 –Ältere.

8 Familien sind völlig liquidiert.
25 Kinder haben beide Eltern verloren.
130 Kinder haben einen Elternteil verloren.
487 friedliche Bewohner dieser Stadt sind verschiedenen Grades behindert, darunter 76 Kinder sind schwer verwundet.
1.275 friedliche Zivilisten wurden gefangen genommen.
Von 150 dieser Gefangenen fehlt bis heute jede Spur.

Der dem Staats-und Privateigentum zugefüfgte Schaden wurde für 1.April 1992 auf 5 Milliarden Rubel geschätzt.
Diese Zahlen widerspiegeln die blutigste Seite der Anfang 1988 durch Armenien gegen Aserbaidschan verfolgten Genozidpolitik.

Vor dem Angriff, am 25. Februar vom Abend bis 5.00 Uhr morgens schossen die armenischen Einheiten die Stadt aus Kanonen, Panzern, Panzerkampfwagen und der schweren Militärtechnik. Als die armenische Infanterie angriff, war in der Stadt Chodschali bereits alles zerstört und niedergebrannt. Das Militär war aus drei Richtungen in die Stadt eingedrungen. Ca.2500 Menschen waren zu diesem Zeitpunkt in der Stadt. Diese unbewaffneten Menschen hielten dem Angriff nicht stand, und die Überlebenden versuchten in die Wälder am Weg in das Dorf Shelli zu entkommen und so nach Aghdam durchzubrechen.

Sie wurden aus dem Hinterhalt überfallen nahe dem armenisch bewohnten Dorf. Es begann eine Massenerschießung unbewaffneter Menschen, die unter dem starken Beschuß fielen. Viele Einwohner von Chodschali wurden von bewaffneten armenischen Einheiten und Armeeangehörigen des Motorschützenregiments gerade im Gelände Äskäran- Nachtschewanik getötet.

Warum gerade Chodschali!

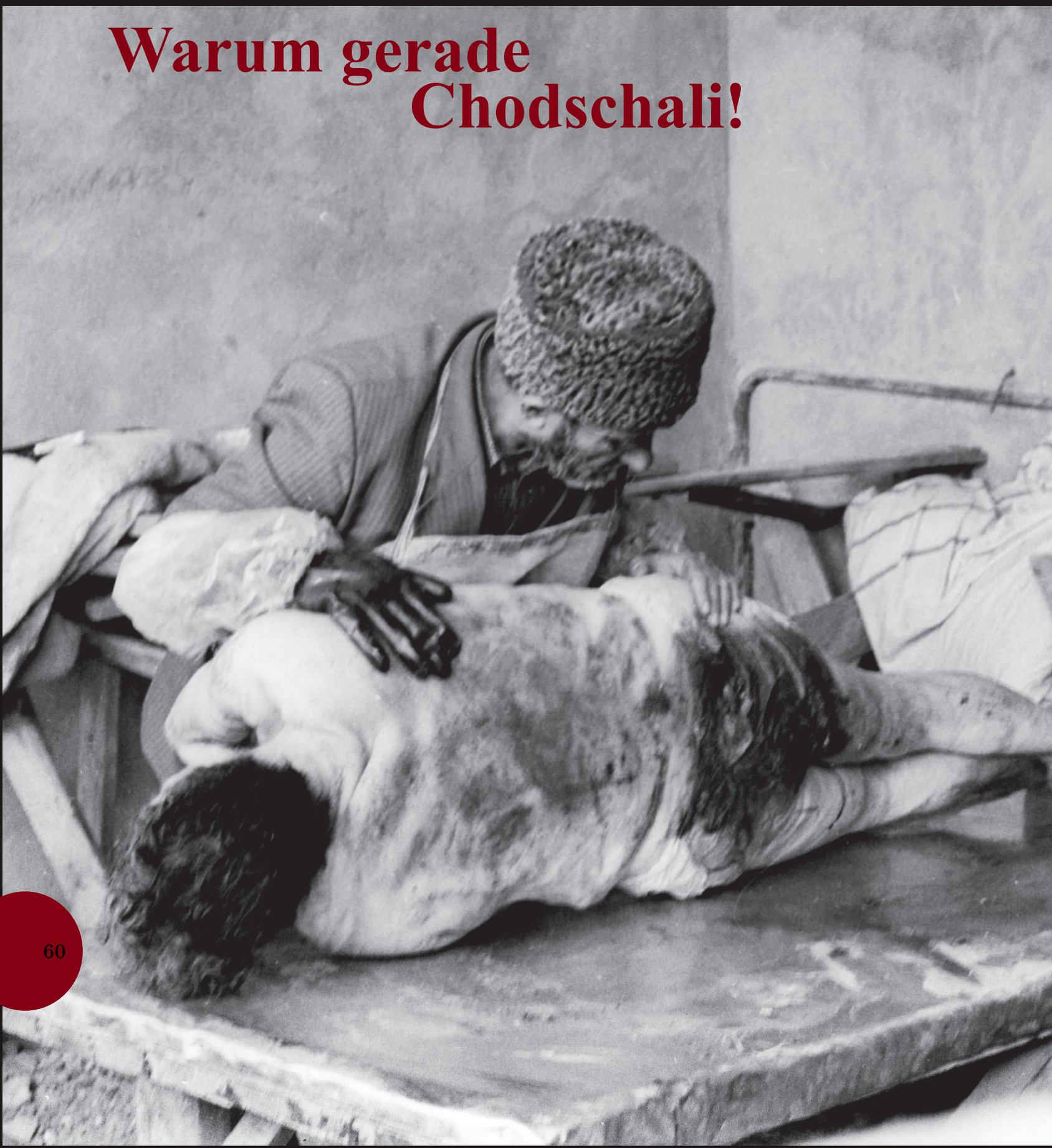

Der Angriff auf Chodschali durch die armenischen Streitkräfte war wegen der strategischen Lage der Stadt vorherbestimmt.

Chodschali ist die zweitgrößte Stadt nach Schuscha in Berg Karabach. Im Jahr 1990 erhielt Chodschali einen Stadtstatus. Nach der Volkszählung von 1991 hatte die Stadt 7000 Einwohner. Chodschali liegt 10 km nordöstlich von Chankändi-am Kreuzweg zwischen den Städten Aghdam-Schuscha, Äskäran-Chankändi und besaß den einzigen Flughafen in der Region Berg Karabach.

Chodschali ist ein historischer Ort und es gibt hier noch Überreste alter historischer Denkmäler der Chodschali-Gädäbäj-Kultur aus dem 14. bis 7.Jahrhundert v.Ch. So wurden hier Grabmäler-die Steingräber, Grabhügel und Gräbefelder des späten Bronzezeitalters und des frühen Eisenzeitalters-gefunden wie auch Architerkturdenkmäler. Rundgrab (1356-1357) und Mausoleum (XIV Jh.). Der mannigfaltige Stein-, Bronze-und Knochenschmuck sowie Gebrauchsgegenstände aus Keramik wurden bei archäologischen Ausgrabungen entdeckt.

Die Bevölkerung betrieb erfolgreich und friedlich Weinbau, Bienenzucht und Landwirtschaft. Es gab in der Stadt Textilfabriken und zwei Mittelschulen.

Im Zusammenhang mit den Ereignissen der letzten Jahre hatten in dieser Stadt 54 türkisch-meschetstämmige Familien-Flüchtlinge aus Fergana (Usbekistan)-wie auch Aserbaidschaner, die aus dem benachbarten Chankändi vertrieben worden waren, Zuflucht gefunden.

Später ließ die armenische Seite zu, dass eines der ersten Ziele der armenischen Streitkräfte die Liquidierung des Chodschali-Stützpunktes wurde, um den Korridor, der Äskäran und Chankändi zur Stadt hinüber verband, zu öffnen und den einzigen Flughafen, der unter aserbaidschanischer Kontrolle war, unter eigene Kontrolle zu bringen.

Chronik der Tragödie

Seit Oktober 1991 war Chodschali schon vier Monate lang durch die Militäreinsätze Armeniens belagert, es herrschte Mangel an medizinischen Dienst und Lebensmitteln. Es gab viele Kranke, Verletzte, Ältere, Frauen und Kinder in der Stadt. Am 30. Oktober war die Autoverkehr unterbrochen und es gab nur einziges Transportmittel Hubschrauber. Nach Abschuss eines Zivilhubschrauberes im Himmel der Stadt Schuscha, bei dem als 40 Menschen ums Leben kamen, wurde auch dieser Luftverkehr unterbrochen.

Der Angriff auf Chodschali begann am 25. Februar mit Bereitstellung des zu jenem Zeitpunkt in der Stadt Chankendi der Berg-Karabach Region der Republik Aserbaidschan stationierten alt-sowjetischen 366.Motorschützenregiments. Zunächst wurden in der Stadt die Kasernen und Verteidigungspunkte zerstört. Die Infanterie marschierte in die Stadt am 26. Februar gegen 1-4 Uhr ein. Der letzte Verteidigungspunkt wurde um 7 Uhr zerstört.

Ab 2. Januar gab es in der Stadt auch keinen elektrischen Strom. Dank dem Heldentum der Bevölkerung lebte die Stadt und verteidigte sich. Die Verteidigung der Stadt war aus lokaloen Selbstverteidigungsgruppen, die durch Infanteriewaffen bewaffnet waren, sowie den Kämpfern der Miliz und nationalen Armee organisiert worden.

Seit der zweiten Hälfte des Februar wurde von den Armeniern über Chodschali ein Belagerungszustand verhängt. Fast jeden Tag war die Stadt von den Streitkräftern Armeniens aus vier Richtungen unter Beschuß genommen.

Diese Ereignisse fielen mit den Tagen des Besuchs des Außenministers der Islamischen Republik Iran Ali Akbar in der Region zusammen. Der iranische Minister, der sich am 25. Februar mit den Leitern Aserbaidschans traf, musste am 27.Februar die Region Berg-Karabach besuchen und sich dann nach Armenien begeben. In diesem Zusammenhang erzielen die Seiten eine Vereinbarung über einen dreitägigen Waffenstillstand in einem Zeitraum vom 27. Februar bis 1. März. Aber die Armenier, die die Sicherheit des Besuchs des iranischen Ministers nicht gewährleisten konnten, griffen am Abend des 25. Februar aus allen Richtungen die Stadt Chodschali an, um das Völkerrecht nicht zu berücksichtigen.

In diesen Tagen konnten die Streitkräfte Aserbaidschans den Einwohnern von Chodschali nicht helfen. Es war nicht möglich, sogar die Leichen zu bergen. Die Behauptungen bestätgen, dass nicht wenige der Dorfbewohner von den Armeniern in den Wäldern, wo sie vor den Armeniern Schutz gesucht hatten, getötet oder gefoltert worden sind. Sie wurden aus dem Hinterhalt überfallen und nahe dem armenisch bewohnten Dorf Nachtschewanik erschossen.

Am 28. Februar war eine Gruppe zusammen mit lokalen Journalisten das erste Mal in Bergleitung zweier Hubschrauber am Ort der Schießerei. Die Arbeit des Hubschraubers war in den Bergen zu landen und die Leichen der Massentötungen im Gelände aufzulesen. Jedoch die Armenier begannen die Hubschrauber zu beschießen. Aus der Luft konnte man einen Platz sehen, der fast völlig mit toten Leibern übersät war. Es gelang, nur 4 der Getöteten in den Hubscharauber zu laden.

Das gleiche Bild zeigte sich am 1. März, als lokale Journalisten mit ihren ausländischen Kollegen hinüberflogen. Alle hatten einen Schock. Viele würgten vor Übelkeit. Viele Körper waren in noch übler zugerichtetem Zustand. Die Stellung der Toten bezeugt, dass dier Täter kaltblütig und berechnend getötet haben. Keine Zeichen von Kampf oder Flucht. Bei einigen Leichen waren mehrere Wunden zu sehen, eine davon immer im Kopf; d.h., die Armenier haben den Verwundeten den Todesstoß vesetzt. Einigen waren die Köpfe, Ohre, Nasen, Brüste oder Penisse abgeschnitten, die Augen herausgestochen und viele waren lebendig verbrannt. Viele von ihnen wurden aus weniger einem Meter in den Kopf geschossen. Die Kamera nahm einige Kinder mit abgeschnittenen Ohren auf. Bei einer alten Frau hatten die Haut von der linken Geschichtshälfte geschnitten. Auch schwangeren Frauen wurde Gewalt angetan und die toten Körper wurden entweiht. Leichen mit eindeutigen Zeichen der Schändung.

Ausländische Presseberichte über diese Gewalttaten

Journal “Krua I Eveneman” (Paris), den 25. Februar 1992: Die Armenier haben Chodschali angegriffen. Die ganze Welt war Zeuge der Leichen mit eindeutigen Zeichen der Schändigung. Aserbaidschaner teilen mit, dass Hunderte von Menschen grausam getötet sind.

Zeitung “Sunday Times” (London), den 1. März 1992: Armenische Soldaten haben Hunderte von Familien liquidiert .

Zeitung “Financial Times” (London), den 9. März 1992: Armenier erschossen viele Leute, die nach Agdham durchzubrechen versuchten. Aserbaidschaner berichten die große Anzahl der Toten.

“Times” (London), den 4. März 1992: Viele Leichen wurden geschändet, von einem kleinen Mädchen ist nichts übrig außer Haupt geblieben.

Zeitung “Iswestija” (Moskau), den 4. März 1992: Die Kamera zeigt einige Kinder mit abgeschnitten Ohren. Bei einer alten Frau hatten die Haut von der linken Gesichtshälfte geschnitten. Die Männer hatten sie skalpiert.

Zeitung “Financial Times” (London), den 14. März 1992: General Polyakov zufolge blieben in der Region Berg Karabach 103 armenische Kämpfer des 366. Motorschützenregiments.

Zeitung “Le Mond” (Paris), den 14. März 1992: Ausländische Journalisten, die in Aghdam waren, sahen unter in Chodschali getöteten Kindern und Frauen drei skalpierte Menschen, deren Nägel von Fingern und Zehen gezogen wurden. Das ist nicht Propaganda der Aserbaidschaner, es ist eine Realität.

Zeitung “Iswestija” (Moskau), den 13. März 1992: Leonid Kravec, Major: Ich sah auch selbst 100 Getöteten, die hinter den Abhang geworfen waren. Überall habe ich grausam verstümmelte Körper von Frauen, Kindern und Altern gesehen. Ein Junge hatte keinen Kopf.

Journal “Valer Aktuell” (Paris), den 14. März 1992: Die bewaffneten armenischen Einheiten in dieser autonomen Region, darunter auch aus dem Nahen Osten hier gekommene Söldner verfügen moderne Techniken, sowie Hubschrauber. ASALA hat in Syrien und im Libanon Militärlager und Waffenlager. Armenier haben in mehr als hundert muslimischen Dörfern gegen Aserbaidschaner die Gemetzel verübt, in Berg Karabach zahlreiche Aserbaidschaner grausam getötet.

R.Patrik, Journalist des englischen Fernsehsenders “Fant men news” (Zeuge der Chodschaliner Tragödie): Die in der Stadt Chodschali verübten Gewalttaten können von der Weltgemeinschaft unter keinen Umständen gerechtfertigt werden.

Bericht des Menschenrechtszentrums “”Memorial”:

Die Armenischen Streitkräfte und Militär des 366.Motorschützenregiments, die sich beim Sturm auf Chodschali beteiligt haben, sind Hauptverbrecher von Wandalismus in der Stadt Chodschali.

“Memoral” stellt fest, dass die Handlungen der Armenier und ihre Helfer gegen die friedlichen Einwohner von Chodschali in krassem Widerspruch zur Genfer Konvention sowie der Allgemeinen Erklärung der Menschenrechte der UNO und der Deklration über den Schutz von Frauen und Kindern in Notzeiten und bewaffneten Konflikten stehen.

Völkermord von Chodschali wird nie vergessen werden

Die Nationalversammlung der Republik Aserbaidschan faßte im Jahre 1994 einen Beschluß darüber, den 26. Februar als Tag des Völkermords an den Einwohern von Chodschali" zu begehen.

Am 25.Februar 2007 verabschiedete Präsident Heydar Aliyev einen Erlass über die "Erklärung des 26. Februar zur Schweigeminute der Opfer des Völkermords von Chodschali". Laut diesem Erlass gedenkt man jedes Jahr an diesem Tag um 17:00 Uhr Bakuer Zeit landesweit in einer Schweigeminute der Opfer des Völkermords von Chodschali.

Am 26.März 1998 verabschiedete Präsident Heydar Aliyev einen Erlass über den "Völkermord an den Aserbaidschanern".

Im Jahr 2007 faßte die Nationalversammlung (Milli Medschlis) einen Entschluß zum 15. Jahrestag des Völkermords von Chodschali.

Präsident Ilham Aliyev verabschiedete am 17. Januar 2012 einen Erlass über "den 20. Jahrestag des Völkermordes von Chodschali".

26·II·1992

KHODJALY

Le génocide du XXe siècle

Dans la nuit du 25 au 26 février 1992 les unités des forces arméniennes ont occupé la ville de Khodjaly à l'aide du 366e régiment motorisé de l'ancienne armée russe, basé à Knankendi.

Les photos sont prises des archives du Ministère de la Sécurité nationale et du Ministère des Affaires intérieures de la République d'Azerbaïdjan, du Parquet général, du Parquet militaire, du Comité d'Etat des Réfugiés et des Déplacés, de la Commission d'Etat pour les prisonniers de guerre, les otages et les personnes disparues, du Bureau national des Archives et d'AzerTAc et sont confirmées par l'Agence des Droits d'Auteur.

De la part des auteurs du projet

Cette année s'est le 20e anniversaire du génocide de Khodjaly, l'une des pages les plus tragiques de l'histoire de XXe siècle de l'Azerbaïdjan. Vingt ans avant – dans la nuit de 25 à 26 février 1992, les forces armées d'Arménie épaulées par le régiment motorisé n°366 et du personnel de l'ex-armée soviétique à Khankendi ont attaqué la ville de Khodjaly et ont commis un génocide contre les Azerbaïdjanais civils. La ville a été totalement détruite et pillée, les civils ont été massacrés, 613 civils, dont 63 enfants et 106 femmes ont été sauvagement tués, 1.275 personnes âgées, femmes et enfants ont été pris en otage et fait l'objet de torture, de traitements inhumains et dégradants.

Pour son échelle et ses horreurs le massacre de Khodjaly est un génocide commis pas seulement contre le peuple azerbaïdjanais mais contre toute l'humanité. Les dispositions de la Convention des Nations Unies pour la prévention et la répression du crime de génocide, de la Déclaration universelle des droits de l'homme, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, de la Déclaration sur la protection des femmes et des enfants en période d'urgence et de conflit armé, du Statut du Tribunal pénal international pour l'ex-

Yougoslavie, du Statut du Tribunal pénal international pour le Rwanda, du Code pénal de la République d'Azerbaïdjan, du décret "Sur le génocide de Khodjaly" du Président de la République d'Azerbaïdjan daté le 26 mars 1998 confirment cette tragédie en tant que génocide.

L'Etat et le gouvernement d'Azerbaïdjan, la Fondation Heydar Aliyev et d'autres organisations non gouvernementales, les organisations diasporiques font des démarches destinées à la transmission à la communauté internationale des réalités sur la tragédie de Khodjaly, à sa reconnaissance en tant que fait de génocide. Les orientations de l'activité à cette direction avaient été définies après le retour au pouvoir politique du dirigeant historique Heydar Aliyev.

À l'initiative du dirigeant historique Heydar Aliyev, une réunion spéciale du Milli Medjlis consacrée à la discussion du génocide de Khodjaly a eu lieu en 1994, une décision sur la commémoration du 26 février comme le "Jour du génocide de Khodjaly" a été prise.

Le Président Heydar Aliyev a signé le 25 février 1997 un décret "Sur la déclaration d'une minute de silence à la mémoire des victimes du génocide de Khodjaly"et le 26 mars 1998 un décret "Sur le génocide des Azerbaïdjanais". Milli Medjlis a pris une décision en 2007 à l'occasion du 15e anniversaire du génocide de Khodjaly, le Président Ilham Aliyev a signé le 17 janvier 2012 une ordonnance "Sur le vingtième anniversaire du génocide de Khodjaly".

La campagne internationale "Justice pour Khodjaly" lancée en 2009 par Mme Leyla Aliyeva, vice présidente de la Fondation Heydar Aliyev, coordinatrice principale du dialogue interculturel du Forum de Jeunesse de la Conférence islamique a un grand rôle à la reconnaissance au niveau international de la tragédie de Khodjaly en tant que génocide. Suite aux mesures prises dans le cadre de cette campagne qui est mise en œuvre avec succès dans 35 pays du monde, les délégations parlementaires des 51 pays membres de l'Organisation de coopération islamique ont reconnu le 31 janvier 2012 la tragédie de Khodjaly en tant que génocide.

Les mesures prises à destination de la reconnaissance à l'échelle mondiale du génocide de Khodjaly entrent à une nouvelle étape. En cette étape, il faut faire une attention particulière à l'exactitude des informations, des faits, des photos relatives au génocide de Khodjaly pour que nos adversaires ne puissent pas en profiter contre nous. Ce livre-album est aussi préparé à cette fin.

Statistiques du génocide

613 personnes ont été tuées avec une férocité particulière et torturées:
Parmi lesquelles figurent:
106 femmes;
63 enfants;
70 vieux;

8 familles ont été complètement massacrées.
25 enfants ont perdu leurs deux parents.
130 enfants ont perdu l'un de leurs parents.
487 personnes ont été gravement blessées, dont 76 enfants.
1275 personnes ont été prises en otage.
Le destin des 150 personnes prises en otage reste toujours indéfini.

Les dégâts estimés sont environ de 5 milliards de roubles, selon les prix du 1er avril 1992.
Ces chiffres reflètent la page la plus sanglante de la politique génocidaire réalisée par étape depuis 1988 par l'Arménie envers l'Azerbaïdjan.

La ville, qui subissait des tirs intensifs d'artillerie et d'autres armes lourds depuis le soir du 25 février jusqu'au à 5 heures du matin, a été détruite et incendiée. A ce temps-là, Khodjaly étant attaqué de trois côtés, 2500 personnes ont été obligées de quitter la ville et de courir dans la direction de la région d'Agdam.

Mais, leur route a été barrée par les troupes armées arméniennes et les militaires du régiment motorisé et elles ont été mitraillées. C'est dans la plaine Asgaran-Nakhtchivanik que la majorité de la population de Khodjaly a été tuée avec une férocité particulière.

Et pourquoi Khodjaly!

La situation géographique de Khodjaly conditionnait l'attaque des unités des forces armées arméniennes.

Khodjaly est, après la ville de Choucha, la deuxième grande ville du Haut-Karabagh, peuplée par les Azerbaïdjanais. Khodjaly a obtenu le statut de ville en 1990. Selon les statistiques du 1991, la ville comptait 7 mille habitants. La ville de Khodjaly est située à 10 km au nord-est de Khankendi, dans la chaîne de montagnes de Karabagh et au bord des routes d'Agdam-Choucha, Asgaran-Khankendi. Khodjaly constitue aussi le seul aéroport dans le Haut-Karabagh.

Khodjaly est un territoire historiquement peuplé par les Azerbaïdjanais et les monuments historiques restent jusqu' à présent. Non loin de Khodjaly se dressent les monuments de la culture de Khodjaly-Ghédébey appartenant au XIVe – VIIe siècles avant J.-C. Des sépultures - tombeaux de pierre, kourganes et nécropoles, appartenant à la fin de l'âge du bronze et au début de l'âge du fer, y ont été découverts. Il y a aussi des monuments architecturaux – tombeaux ronds (1356 – 1357) et mausolée (XIV s.). De différents types de bijoux en pierre, en bronze, en os et des objets ménagers ont été découverts au cours des fouilles archéologiques.

La population s'est occupée en particulier de la viticulture, de l'élevage, de l'apiculture et de l'agriculture. Dans la ville il y avait une fabrique textile, 4 écoles secondaires.

54 familles meskhètes qui ont fui Fergana (Ouzbékistan) suite aux événements arrivés pendant les dernières années et certains des Azerbaïdjanais expulsés de Khankendi se sont installés dans la ville.

Plus tard le côté arménien a avoué que leur mission essentielle avait été de détruire la ville de Khodjaly, de libérer la route Asgheran-Khankendi, de s'emparer de l'aéroport surveillé par les Azebaïdjanais.

Chronique de la tragédie

Depuis l'octobre 1991 Khodjaly était bloqué de trois côtés. Le 30 octobre, les routes étant bloquées, il ne restait que la seule voie pour accéder à la ville, celle par hélicoptère. Le dernier hélicoptère civil est arrivé à Khojaly le 28 janvier 1992. Un helicoptère civil a été abattu au dessus de la ville de Choucha, faisant 40 morts, ce qui a abouti à la perte de la seule voie. A partir du 2 janvier, la ville n'avait plus d'électricité. La ville survivait grâce à l'héroisme et au courage de ses défenseurs. La défense de la ville était organisée par des gardes locaux, des combattants de la milice et de l'Armée nationale étaient munis en particulier d'armes automatiques.

A partir de la seconde moitié du février la ville de Khojaly est assiégée par les troupes arméniennes qui assénaient tous les jours des tirs d'artillerie lourde sur la ville.

La préparation de l'assaut de Khojaly a commencé dans la soirée du 25 février avec la prise de la position de guerre du 366e régiment. L'attaque de la ville a commencé par la destruction des casernes et des points de défense de la ville. Les unités de l'infanterie sont entrées dans la ville le 26 février entre 1h00 et 4h00. Le dernier point de défense a été détruite à 7 heures.

Ces événements se produisent alors que le Ministre des Affaires étrangères de la République Islamique d'Iran, Ali Akbar Vilayati, effectue une visite officielle dans la région avec une mission de médiation. Ayant rencontré le 25 février les dirigeants azerbaïjannais à Bakou le ministre iranien devait se rendre le 27 février au Haut-Karabakh puis en Arménie. Avec l'accord des deux parties, un cessez-le-feu de trois jours a été déclaré dès le 27 février au 1er mars. Mais les Arméniens, qui ne se sont pas portés garants de la sécurité de la visite, ont violé les normes du droit international, attaquant Khodjaly de tous les côtés le 25 février.

Les mêmes jours les forces azerbaïdjanaises n'ont pas pu aider les habitants de Khodjaly, même il a été impossible de prendre les corps des Azerbaïdjanais. Alors que les Arméniens cherchaient les Azerbaïdjanais cachés dans les forêts.

Le 28 février, les premiers journalistes locaux ont atteint, en hélicoptère, la zone de combat et ont observé les massacres commis sur la population azérie. La ville entière est recouverte de cadavres. Malgré le convoi humanitaire en hélicoptère, seulement 4 corps ont pu être repris à cause des tirs arméniens. Le 1er mars, un groupe de journalistes internationaux et locaux sont arrivés à Khodjaly, la scène qu'ils ont vue était encore pire. Les cadavres étaient mutilés après leur mort. Les cadavres portaient des signes de torture. Les corps étaient poignardés, scalpés, les oreilles et d'autres organes étaient coupés, les yeux étaient crevés, etc.

A propos de ces cruautés la presse étrangère écrit:

Le journal “La Croix-l’Evénement” (Paris), 25 février 1992:

Les Arméniens ont attaqué Khodjaly. Le monde entier a vu les corps profanés. Les Azerbaïdjanais ont annoncé la mort des centaines de personnes.

Le journal “Sunday Times” (Londres), 1er mars 1992: Les soldats arméniens ont massacré des centaines de familles.

Le journal “Financial Times” (Londres), 9 mars 1992: Les Arméniens ont fusillé le groupe de civils qui allait dans la direction d’Agdam. Les Azerbaïdjanais ont compté des centaines de cadavres.

Le journal “Times” (Londres), 4 mars 1992: Les corps ont été maltraités, une fillette qui n’avait que la tête.

Le journal “İzvestia” (Moscou), 4 mars 1992: On a projeté des corps d’enfants aux oreilles coupées. Un corps de femme avait le visage à moitié coupé. Les corps des hommes étaient scalpés.

Le journal “Financial Times” (Londres), 14 mars 1992: Le général Poliakov a déclaré que 103 militaires arméniens du 366e régiment étaient restés dans le Haut-Karabagh.

Le journal “Le Monde” (Paris), 14 mars 1992: Les journalistes étrangers qui ont été à Agdam ont vu 3 personnes scalpées, les ongles arrachées parmi les femmes et les enfants tués à Khodjaly. Ce n’est pas la propagande des Azerbaïdjanais, c’est la réalité.

Le journal “İzvestia” (Moscou), 13 mars 1992: Le major Léonid Kravets: Moi, personnellement, j’ai vu près d’une centaine de morts sur la colline. Un garçon n’avait pas la tête. Il y avait partout des femmes, des enfants, des des vieux tués avec une férocité particulière.

Le magazine “Valeurs actuelles” (Paris), 14 mars 1992: Dans “cette région autonome” les troupes armées arméniennes ont des moyens techniques militaires modernes, y compris des hélicoptères. L’ASALA a des camps militaires et des dépôts d’armes en Syrie et au Liban. Ayant commis des tueries dans plus de cent villages musulmans, les Arméniens ont massacré les Azerbaïdjanais du Haut-Karabagh.

R.Patrik, journaliste de la compagnie de télé “Fant men news” de l’Angleterre (qui a été sur place à Khodjaly): Les férocités commises à Khodjaly ne peuvent guère être justifiées aux yeux de la communauté mondiale.

Du rapport du centre de la protection de loi “Memorial”: Les troupes armées arméniennes et l’effectif du 366e régiment motorisé qui ont participé au bombardement des villages azerbaïdjanais sont les auteurs principaux du vandalisme commis dans la ville de Khodjaly.

Les actes des Arméniens et de leurs aides qui ont participé au génocide de Khodjaly sont la manifestation de la violation des droits de l’homme, du non respect pour les actes juridiques internationaux – Convention de Genève, Déclaration mondiale des droits de l’homme, Pacte international relatif aux droits civils et politiques, Déclaration sur la protection des femmes et des enfants en périodes d’urgence et de conflits armées.

La tragédie de Khodjaly ne s'oubliera jamais

En 1994 le Milli Medjlis de la République d'Azerbaïdjan a adopté une décision sur la commémoration du 26 février de tous les ans comme "Jour du génocide de Khodjaly".

Le Président de la République d'Azerbaïdjan Heydar Aliyev a signé un Décret en du 25 février 1997, portant observation d'une minute de silence à la mémoire des victimes du génocide de Khadjaly tous les 26 février à 17h00 dans tout le pays.

Le Président Heydar Aliyev a signé un Décret en date du 26 février 1998, portant "génocide des Azerbaïdjanais".

En 2007 le Milli Medjlis a adopté une décision relative au 15e anniversaire du génocide de Khodjaly.

Le Président azerbaïdjanais Ilham Aliyev a signé, le 17 janvier 2012, une ordonnance sur le "20e anniversaire du génocide de Khodjaly.

لن تُنسى مطلقًا مذبحة خوجالى.

اتخذ المجلس الوطني الأذربيجاني في جلسته في 1994م قرارًا بشأن إحياء ذكرى مذبحة خوجالى في السادس والعشرين من فبراير/ شباط من كل عام.
وقع الرئيس حيدر علييف في الخامس والعشرين من فبراير/ شباط 1997م قرارًا بشأن «الوقوف دقيقة حداد على أرواح ضحايا مذبحة خوجالى» في جميع أنحاء أذربيجان الساعة الخامسة مساءً في السادس والعشرين فبراير من كل عام.
أصدر الرئيس حيدر علييف في السادس والعشرين من مارس/ أذار 1998م قرارًا بشأن «إبادة الأذربيجانيين».
أصدر المجلس الوطني في عام 2007م قرارًا موسعًا بشأن الذكرى الخامسة عشر لمذبحة خوجالى.
أصدر الرئيس الأذربيجاني إلهام علييف في السابع عشر من يناير/ كانون الثاني 2012م قرارًا جمهوريًا بشأن «إحياء الذكرى العشرين لخوجالي».

ما كُتب عن هذه الوحشيات في الصحف العالمية:

مجلة «كرووا ا ايوينيمان» (باريس) – 25 فبراير/ شباط 1992م:
الأرمن يقومون بالهجوم على مدينة خوجالى، والعالم كله يشاهد الجثث الممثل بها هناك.
والأذربيجانيون يخبرون بوجود مئات القتلى.
جريدة «صاندي تايمس» (لندن) – 1 مارس / أذار 1992م :
الجنود الأرمن يقومون بالقضاء على مئات الأسر.
جريدة «فايننشل تايمس» (لندن) – 9 مارس/ أذار 1992م:
الأرمن يطلقون الرصاص على مجموعة تفر نحو محافظة أغدام. والأذربيجانيون يعدون القتلى بالمئات.
جريدة «تايمس» (لندن) – 4 مارس/ أذار 1992م:
معظم القتلى ممثل بجثثهم، وطفلة صغيرة لم تبقى إلا رأسها.
جريدة «ازفيستيا» (موسكو) – 4 مارس/ أذار 1992م:
الكاميرات تنقل لنا صور أطفال قُطعت أذنهم. وامرأة لم يبق سوى نصف وجهها. وسلخ فروة رأس الرجال.
جريدة «فايننشل تايمس» (لندن) – 14 مارس/ أذار 1992م:
الجنرال بولياكوف يُصرح أن 103 جندي أرميني من اللواء 366 مشاة يظل في قراباغ الجبلية.
جريدة «له موند» (باريس) – 14 مارس/ أذار 1992م:
الصحفيون الأجانب الموجودون بمحافظة أغدام يشاهدون ثلاثة جثث مسلوخة الرأس، ومنزوعة الأظافر بين جثث النساء والأطفال المقتولة في خوجالى. وهذه ليست مجرد حملة دعائية من الأذربيجانيين، بل هي الحقيقة.
جريدة «ازفيستيا» (موسكو) – 13 مارس/ أذار 1992م:
الرائد «ليونيد كرافتس»: «لقد شاهدت بنفسي ما يقرب من مائة جثة عند التل. وهناك طفل بدون رأس. وتبدو في جميع الأرجاء جثث النساء والأطفال والشيوخ المقتولين غدرًا.
مجلة «فالير أكتويل» (باريس) – 14 مارس/ أذار 1992م:
المجموعات المسلحة الأرمينية « في هذه المنطقة ذات الحكم الذاتي» تمتلك معدات حديثة، بما فيها المروحيات بجانب القادمين من الشرق الأوسط. وهناك معسكرات حربية ومخازن سلاح بسوريا ولبنان تابعة للتنظيم الإرهابي الأرميني «أصالا».
والأرمن يقضون على الأذربيجانيين من خلال الإبادات الجماعية التي قاموا بها في أكثر من مائة قرية مسلمة بقراباغ.
الصحفي ر. باتريك بالتليفزيون «فان مين نيوز» الانجليزية (أحد الموجودين بموقع الحادث):
لا يمكن تبرئة العمليات الوحشية بخوجالى لأي سبب من الأسباب أمام أعين المجتمع الدولي.
من تقرير مركز الدفاع القانوني «ميمورئال»:
إن المجموعات المسلحة الأرمينية وأفراد لواء 366 مشاة المشاركين في إطلاق الرصاص على المناطق السكنية الأذربيجانية هم الجناة الأساسيون للمذبحة الوحشية التي ارتكبت في مدينة خوجالى.
إن انتهاك حقوق الإنسان بشكل سافر على يد الأرمن ومعاونيهم المشاركين في مذبحة خوجالى يعتبر انتهاكًا صريحًا للاتفاقيات الدولية مثل «اتفاقية جينيف»، و»الإعلان العالمي لحقوق الإنسان»، و»الاتفاقية الدولية الخاصة بالحقوق المدنية والسياسية»، و»إعلان بشأن حماية النساء والأطفال في حالات الطوارئ والمنازعات المسلحة».

وبداية من النصف الثاني من شهر فبراير/ شباط حاصرت القوات المسلحة الأرمينية خوجالى، وكانت تتعرض المدينة يوميًا إلى شن هجوم من القوات المسلحة الأرمينية وإلى إطلاق النار من المدافع والمعدات الثقيلة. وبدأ الاستعداد للهجوم على مدينة خوجالى بمقدم المعدات الحربية الخاصة باللواء رقم 366 مشاة إلى مواقع القتال في الخامس والعشرين من فبراير / شباط مساءً. في البداية دُمِّر المعسكر الحربي ونقط الدفاع الموجودة بالمدينة. ودخلت قوات المشاة في السادس والعشرين من فبراير فيما بين الساعة الواحدة والرابعة وفي النهاية تم القضاء على آخر نقط الدفاع في الساعة السابعة.

وقد صادفت هذه الأحداث زيارة بعثة الوساطة برئاسة وزير الخارجية الإيراني علي أكبر ولاياتي للمنطقة. وكان من المفترض أن الوزير الإيراني الذي التقى مع القيادات الأذربيجانية في الخامس والعشرين من فبراير / شباط يزور قراباغ الجبلية في السابع والعشرين من فبراير / شباط، ثم بعد ذلك أرمينيا. لذلك تم إعلان وقف إطلاق النار لمدة ثلاثة أيام من 27 فبراير / شباط حتى الأول من مارس / أذار بموافقة الطرفين. ولكن الأرمن الذين لم يوفروا الأمن للزيارة، خرقوا القوانين الدولية وقاموا بالهجوم على خوجالى من جميع الجهات في الخامس والعشرين من فبراير / شباط مساءً.

وفي تلك الأيام لم تستطع القوات الأذربيجانية الوصول لمساعدة سكان خوجالى. حتى أنه كان من المستحيل نقل الجثث. وكان الأرمن في هذه الأثناء يقومون بالبحث عن أهالي خوجالى الفارين والمختبئين في الغابات، وكانوا يأسرون من يجدونه ويذيقونه ألوانًا من العذاب.

وقد استطاعت في الثامن والعشرين من فبراير/ شباط مجموعة بها صحفيون محليون الوصول بمروحيتين إلى المكان الموجود بها الأذربيجانيون الذين لقوا حتفهم. فأصاب الجميع حالة من الذهول من المناظر التي شاهدوها. كان الوادي مليئا بالجثث. وبالرغم من تأمين المروحية الثانية، لم يتمكنوا سوى حمل أربعة جثث فقط بسبب إطلاق رصاص كثيف من قبل الأرمن. وفي الأول من مارس/ أذار تمت مشاهدة بشاعة الوضع في مكان الحادث من قبل صحفيين محليين ودوليين. وقد تبين من مناظر الجثث وجود سلخ لرؤوسها، وفقع العيون وطعنات بخناجر ورصاص، وسحق تحت عجلات المدرعات وإضرام النار بالجثث.

تسلسل أحداث المذبحة

كانت خوجالى محاصرة منذ أكتوبر/ تشرين الأول 1992م. وفي 30 أكتوبر مُنع وصول الحافلات إليها، وأصبحت وسيلة النقل الوحيدة هي المروحيات. وقد قَدِمَت آخر مروحية إلى مدينة خوجالى في الثامن والعشرين من يناير/ كانون الثاني 1992م. وبسبب إسقاط مروحية مدنية من سماء مدينة شوشا والتي نتج عن ذلك هلاك 40 شخصًا، قطعت هذه الوسيلة أيضًا. واعتبارًا من الثاني من يناير/ كانون الثاني مُنع إمداد المدينة بالطاقة الكهربائية. وقد ظلت المدينة صامدة بفضل شجاعة أهلها، وجسارة المدافعين عنها. وكان دفاع المدينة عبارة عن مجموعة دفاعية محلية مسلحة بأسلحة مشاة، وجنود الشرطة والجيش القومي.

كانت أهمية الموقع الجغرافي لمدينة خوجالى هي سبب هجوم القوات المسلحة الأرمينية عليها.

إن منطقة خوجالى هي ثاني أكبر منطقة سكنية للأذربيجانيين بعد مدينة شوشا في قراباغ الجبلية. واتخذت صفة «مدينة» عام 1990م. وطبقًا لإحصائية 1991م، كان يعيش بها سبعة آلاف نسمة. وتقع مدينة خوجالى على بعد عشرة كيلو مترات من خانكندى في الشمال الشرقي، عند سلسلة جبال قراباغ، ويمربها طريقا «أغدام – شوشا»، و»عسكران – خاكندي». ويقع المطار الوحيد بمنطقة قراباغ في خوجالى.

ومدينة خوجالى هي أراضي سكنها الأذربيجانيون منذ زمن بعيد، بها حتى الآن آثار تاريخية قديمة. توجد بالقرب من خوجالى آثار حضارة خوجالى – جداباي التي تعود إلى القرنين الرابع عشر والثاني عشر قبل الميلاد. وعُثر بها أيضًا على آثار مدفونة تعود إلى نهاية العصر البرونزي وأوائل العصر الحديدي مثل بعض الصناديق الحجرية والسراديب والمقابر الكبرى. وكذلك توجد بها آثار معمارية مثل المقبرة الدائرية (1356 – 1357م) وضريح خاص يعود إلى القرن الرابع عشر الميلادي. كما عُثر أثناء عمليات الحفر الأثرية على العديد من الأحجار وأدوات الزينة البرونزية والمصنوعة من العاج وبعض أدوات المنزل المصنوعة من الفخار.

كان أهالى مدينة خوجالى يشتغلون في المقام الأول بزراعة العنب وتربية المواشي وتربية النحل والزراعة بصفة عامة. وكان يوجد بالمدينة مصنع غزل ونسيج ومدرستان للتعليم الأساسي ومدرستان للتعليم قبل الجامعي.

وقد سكن المدينة 54 أسرة نزحت من فرغانه (أوزباكستان)، وبعض الأذربيجانيين الذين طُردوا من أرمينيا وخانكندي بسبب بعض الأحداث التي وقعت في تلك الفترة.

وبعد ذلك اعترف الجانب الأرميني أن الهدف الأساسي من هذا كان تدمير خوجالى وإخلاء طريق عسكران – خانكندى الذي يمر بهذه المنطقة، والاستيلاء على المطار الموجود في حوزة الأذربيجانيين.

فلماذا خوجالى دون غيرها !

إحصائية عن هذه المذبحة:

قتل 613 شخصا بوحشية بعد تعذيبهم؛ من بينهم:
106 امرأة،
63 طفلاً،
70 رجلاً مسنًّا،

8 أُسر تم القضاء عليهم بالكامل،
25 طفلاً فقدوا والديهم،
130 طفلاً فقدوا أحد والديهم،
487 جريحًا من بينهم 37 طفلاً،
1275 رهينة، من بينهم 150 شخصًا لا يُعرف مصيرهم حتى الآن،

5 مليارات روبل من الخسائر التي لحقت بأملاك الدولة والأهالي حتى الأول من إبريل 1992م.
تجسد هذه الأرقام أبشع الصفحات الدموية لسياسة الإبادة الجماعية التي انتهجتها أرمينيا على مراحل ضد أذربيجان بداية من 1988م.

وقد تم قبل عملية الهجوم بداية من يوم الخامس والعشرين من فبراير / شباط ليلا حتى الساعة الخامسة صباحا إطلاق النار على المدينة من خلال المدافع والمعدات المدرعة الثقيلة، فدمرت المدينة وأحرقت. وفر آنذاك حوالي 2500 شخص من أهالي مدينة خوجالي التي تعرضت للهجوم من ثلاثة اتجاهات، واضطروا للفرار ناحية محافظة آغدام.

ولكن قطعت القوات المسلحة الأرمينية وجنود لواء المشاة الطريق على هؤلاء السكان وأطلقت عليهم النار. وقتل جزء كبير من أهالي خوجالي غدرا عند سهل عسكران - نخشوانيك.

وتقوم جمهورية أذربيجان وحكومتها ومؤسسة حيدر علييف الخيرية والمنظمات غير الحكومية الأخرى والجاليات الأذربيجانية بخطوات مهمة من أجل نقل الحقائق المتعلقة بمأساة خوجالى للمجتمع الدولي بشكل موسع، والاعتراف بأنها إبادة جماعية. وقد قام الزعيم القومي حيدر علييف بجهود مضنية في هذا الاتجاه بعد عودته إلى سدة الحكم؛ حيث تم عقد اجتماع خاص لمناقشة مذبحة خوجالى بالمجلس الوطني الأذربيجاني في 1994م بمبادرة شخصية منه. وقد تم إصدار قرار بشأن إحياء ذكرى مذبحة خوجالى في السادس والعشرين من فبراير من كل عام. ووقع الرئيس حيدر علييف قرارًا في الخامس والعشرين من فبراير 1997م بشأن «الوقوف دقيقة حداد على أرواح ضحايا مذبحة خوجالى» في جميع أنحاء أذربيجان الساعة الخامسة مساءً في السادس والعشرين من فبراير من كل عام، كما أصدر قرارًا آخر في السادس والعشرين من مارس/ آذار 1998م بشأن «إبادة الأذربيجانيين». وأصدر المجلس الوطني أيضًا في عام 2007م قرارًا موسعًا بشأن الذكرى الخامسة عشرة لمذبحة خوجالى. وأخيرًا أصدر الرئيس الأذربيجاني إلهام علييف قرارًا جمهوريًا في السابع والعشرين من يناير/ كانون الثاني 2011م بشأن «إحياء الذكرى العشرين لخوجالي.

إن الحملة الدولية «العدل نحو خوجالي» التي أطلقتها السيدة ليلى علييفا المنسقة العامة للحوار بين الثقافات بمنتدى شباب منظمة التعاون الإسلامي ونائبة رئيسة مؤسسة حيدر علييف الخيرية في عام 2009م كان لها دورًا مهمًا في الاعتراف بمأساة خوجالي الدولية على أنها إبادة جماعية. وقد اعترف في الحادي والثلاثين من يناير/ كانون الثاني 2012م بمأساة خوجالي بأنها إبادة جماعية بالمفهوم العالمي وفد برلماني لـ 51 دولة من أعضاء منظمة التعاون الإسلامي وذلك نتيجة للجهود المبذولة في إطار هذه الحملة التي تُجرى بنجاح في أكثر من 35 دولة على مستوى العالم.

تتجه التدابير المقامة من أجل الاعتراف دولياً بمذبحة خوجالى نحو مرحلة جديدة، تضم هذه المرحلة الجديدة إلقاء الضوء على المعلومات والحقائق والصور المتعلقة بمذبحة خوجالي، حتى لا يستخدمها أعداؤنا ضدنا. وقد تم إعداد هذا الألبوم لهذا الغرض.

كلمة افتتاحية

يمر عشرون عامًا على مذبحة خوجالى إحدى أبشع المآسي في تاريخ أذربيجان خلال القرن العشرين. فقد قامت القوات المسلحة الأرمينية في ليلة السادس والعشرين من فبراير/ شباط عام 1992م – أي قبل عشرين عامًا – بالهجوم على مدينة خوجالى بمساعدة المعدات الثقيلة وجنود فوج المشاه 366 المقيم بمدينة خانكندلي التابع للجيش السوفيتي السابق، وقاموا بمذبحةٍ ضد الأذربيجانيين. ودمروا المدينة بالكامل وعذبوا أهلها العزل بوحشية، وقتلوا 613 شخصًا ومثّلوا بجثثهم وتعرض 1275 شخصًا للاعتقال والتعذيب.

وتُعد مذبحة خوجالى – طبقًا لحجمها وبشاعتها – مذبحة ارتكبت ضد الإنسانية جمعاء، وليس ضد الشعب الأذربيجاني فقط. وإن مواد اتفاقية الأمم المتحدة لمنع ومعاقبة جرائم الإبادة الجماعية، والإعلان العالمي لحقوق الإنسان، والعهد الدولي الخاص بالحقوق المدنية والسياسية، والإعلان الخاص بحماية النساء والأطفال في حالات الطوارئ والمنازعات المسلحة، والنظام الأساسي للمحكمة الجنائية الدولية، والنظام الأساسي للمحكمة الجنائية الدولية الخاصة برواندا، والقانون الجنائي لجمهورية أذربيجان والقرار الجمهوري الصادر في 26 مارس / آذار 1998م عن رئيس جمهورية أذربيجان بشأن «إبادة الأذربيجانيين» يثبت كل هذا أن هذه المأساة «إبادة جماعية».

II·1992·26

خوجالي

مذبحة القرن العشرين

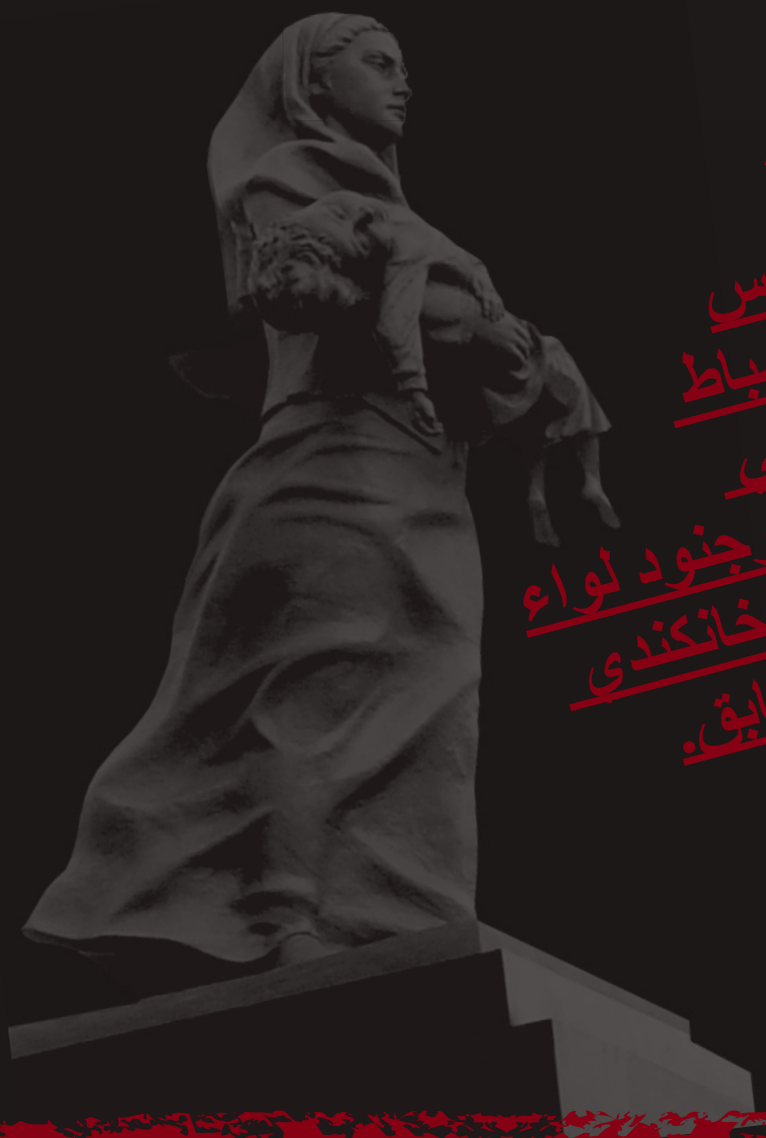

احتلت القوات المسلحة الأرمينية في ليلة السادس والعشرين من فبراير / شباط عام 1992م مدينة خوجالي بمساعدة المعدات الثقيلة وجنود لواء المشاة 366 المقيم بمدينة خانكندي التابع للجيش السوفيتي السابق.

تم جمع الصور من أرشيفات وزارتي الأمن القومي والداخلية الأذربيجانيتين، والنيابة العامة الأذربيجانية، والنيابة العسكرية واللجنة الحكومية المعنية بشؤون اللاجئين والمشردين، وهيئة الوثائق والمحفوظات الوطنية والسلطات التنفيذية لمحافظات خوجالي وشوشا وخوجاوند وأرشيف وكالة " أذرتاج" . وتم التصديق عليها من قبل الوكالة الأذربيجانية للملكية الفكرية.

XOCALI SOYQIRIMI ZAMANI QƏTLƏ YETİRİLƏNLƏR:

Abbasov Vahid Muxtar oğlu	1972
Abbasov Vəlyəddin Umudvar oğlu	1963
Abbasov Taleh Umudvar oğlu	1961
Abbasov Eyvaz Kamran oğlu	1983
Abbasov Elxan Kamran oğlu	1970
Abbasov Knyaz Əliqulu oğlu	1963
Abbasov Mütəllib Əli oğlu	1972
Abbasov Salah İsmayıl oğlu	1909
Abbasova Suqra Əliş qızı	1917
Abbasova Həmayıl Canış qızı	1940
Abbasova Əntiqə Heydər qızı	1935
Abdinov Samir Əmir oğlu	1973
Abdullayev İlham Bayram oğlu	1973
Abdullayev Yalçın Müzəffər oğlu	1970
Abdullayev Yusif Qoca oğlu	1932
Abdullayev Mahir Tanrıverdi oğlu	1971
Abdullayev Mahir Şahmar oğlu	1971
Abdullayev Nüsaməddin Yaqub oğlu	1961
Abdullayev Rafiq İngilis oğlu	1969
Abdullayev Sərvan Şahmar oğlu	1979
Abdullayev Ələddin Salman oğlu	1952
Abdullayeva Maya Saleh qızı	1908
Abdullayeva Maya Sərhad qızı	1986

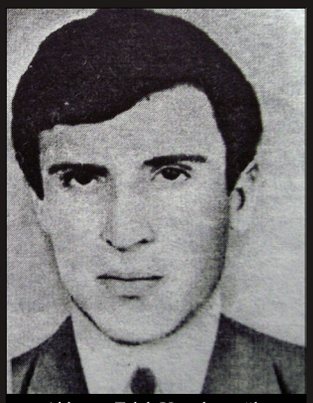
Abbasov Taleh Umudvar oğlu

Abışov Elşad Qiyas oğlu

Abbasov Vəlyəddin Umudvar oğlu

Abışov Etibar Mövsüm oğlu

Abbasova Əntiqə Heydər qızı

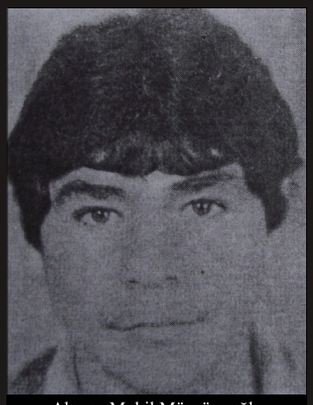
Abışov Mobil Mövsüm oğlu

Abışov Çingiz Nazim oğlu

Abışov Səadət Niyaz oğlu

Abışova Çinarə Nazim qızı

Ağayev Allahverdi Səttar oğlu

Abışova Məhbubə Qurban qızı

Ağayev Zahid Səttar oğlu

Abışova Məruzə Məhəmməd qızı

Allahverdiyev Mahir Novruz oğlu

Ağayarov Nəbi İsak oğlu

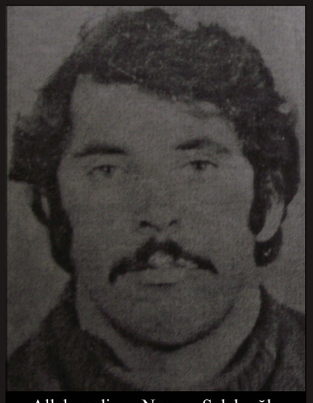
Allahverdiyev Novruz Saleh oğlu

Abışov Eyvaz Talıb oğlu	1950
Abışov Elşad Qiyas oğlu	1967
Abışov Etibar Mövsüm oğlu	1965
Abışov Mobil Mövsüm oğlu	1968
Abışov Habil Mövsüm oğlu	1966
Abışov Səadət Niyaz oğlu	1967
Abışov Çingiz Nazim oğlu	1985
Abışov Əli Əbdül oğlu	1918
Abışova Minarə Rəhim qızı	1910
Abışova Mədinə Bədirxan qızı	1908
Abışova Məryəm Məşədi qızı	1932
Abışova Məruzə Məhəmməd qızı	1930
Abışova Məhbubə Qurban qızı	1960
Abışova Çinarə Nazim qızı	1982
Abışova Gülzar Gülalı qızı	1964
Azadov İlham Əyyub oğlu	1962
Allahverdiyev Bəhram Mumuş oğlu	1975
Allahverdiyev Bəhram Hidayət oğlu	1976
Allahverdiyev Vidadi Mürsəl oğlu	1977
Allahverdiyev Zabil Əkbər oğlu	1967
Allahverdiyev Salah İmamqulu oğlu	1918
Allahverdiyev Novruz Salah oğlu	1947
Allahverdiyev Ziyadxan Salah oğlu	1957
Allahverdiyev İlham Baxşeyiş oğlu	1963
Allahverdiyev Mahir Novruz oğlu	1974

Allahverdiyev Mumuş Bəhram oğlu	1923
Allahverdiyev Hidayət Bəhram oğlu	1936
Allahverdiyeva Validə Astan qızı	1963
Allahverdiyeva İradə Astan qızı	1965
Allahverdiyeva Kifayət Hüseynalı qızı	1942
Allahverdiyeva Teybə Nəbi qızı	1933
Allahyarov Etibar Baloğlan oğlu	1968
Allahyarova Qəmzə Qaraş qızı	1940
Allahyarova Şəfiqə Zeynal qızı	1969
Alıyev Möhü Məhəmməd oğlu	1928
Alışanov Əliqulu Tohid oğlu	1972
Alışov Kazım Şura oğlu	1960
Aslanov Qulu Bəhrəm oğlu	1927
Aslanov Qəzənfər Qurban oğlu	1937
Aslanov İqbal Qulu oğlu	1970
Aslanov Xəqani Kazım oğlu	1955
Aslanova Elnarə Tofiq qızı	1978
Aslanova Gülsabah Qəyyum qızı	1972
Atakişiyev Eldəniz Qaçay oğlu	1959
Atakişiyev Fərhad Rəhman oğlu	1970
Ağayarov Nəbi İsak oğlu	1981
Ağayarov Roman İsak oğlu	1986
Ağayarova Sevinc İsak qızı	1985
Ağayarova Züleyxa Yunis qızı	1965
Ağayev Adil Akif oğlu	1969

Allahverdiyev Ziyadxan Saleh oğlu

Aslanov İqbal Qulu oğlu

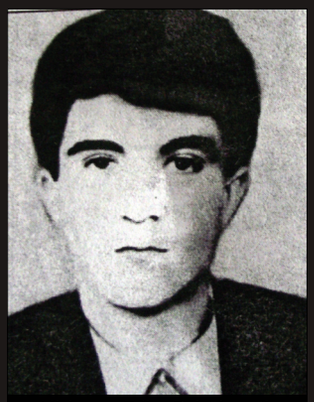
Allahyarov Etibar Baloğlan oğlu

Bağırov Elşən Səfər oğlu

Allahyayova Şəfiqə Eyvaz qızı

Bağırova Zəhra Sarı qızı

Aslanov Bəhram Qulu oğlu

Bilalov Namiq Məhəmməd oğlu

Əbdulov Yelmar İsgəndər oğlu

Əzizova Zərifə Ələkbər qızı

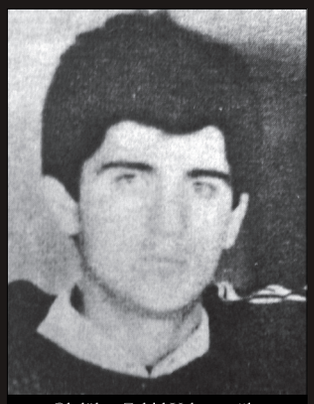
Əbdülov Zahid Yelmar oğlu

Nikoloyeviç Butko Dmitriy oğlu

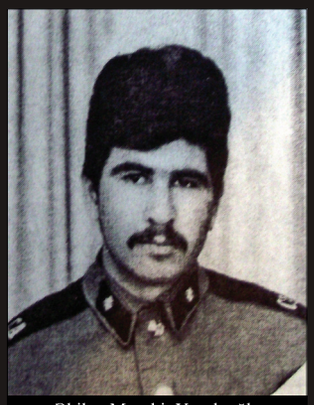
Əbilov Məzahir Yaqub oğlu

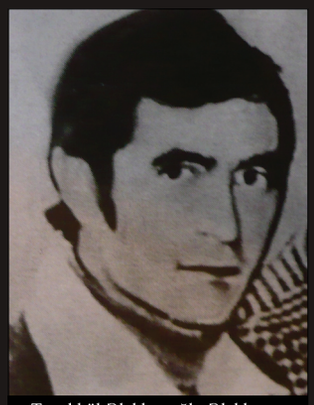
Təvəkkül Ələkbər oğlu Ələkbərov

Eyvazov Hidayət Əli oğlu

Səxavət Təvəkkül oğlu Ələkbərov

Ağayev Allahverdi Səttar oğlu	1982
Ağayev Vidadi Şəmsəddin oğlu	1960
Ağayev Elçin Vaqif oğlu	1965
Ağayev Elşən Şükür oğlu	1965
Ağayev Zahid Səttar oğlu	1963
Ağayev Mübariz Ərşad oğlu	1970
Ağayev Rasim Mirsalah oğlu	1967
Ağayev Rövşən Məmməd oğlu	1966
Ağayev Saleh Quba oğlu	1956
Ağalarov Sadiq Şirxan oğlu	1932
Ağalarova Güllü Surxay qızı	1934
Babayev Bəkir Bəbir oğlu	1965
Babayev Bəbir Əsgər oğlu	1942
Babayev Qədir Əsgər oğlu	1935
Babayev Ramiz Şəfa oğlu	1970
Babayev Telman Alı oğlu	1949
Babayeva Qəribə Muxtar qızı	1938
Babayeva Fənar Fərman qızı	1943
Bayramov Zahid Tapdıq oğlu	1964
Bayramov Rövşən Tapdıq oğlu	1969
Bayramov Məzahir Oruc oğlu	1963
Bayramov Tahir Rafiq oğlu	1973
Bayramov Habil Nağı oğlu	1968
Bayramov Cəllad Səməd oğlu	1948
Bağırov Bəhmən Yaqub oğlu	1966

Bağırov Elşən Həsən oğlu	1965
Bağırova Zəhra Sarı qızı	1930
Bağırova Nailə Həsən qızı	1956
Behbudov Abbas Behbud oğlu	1973
Behbudov Adil Behbud oğlu	1956
Behbudov Vaqif Yusif oğlu	1963
Behbudova Sürəyya İbrahim qızı	1930
Behbudova Gülbahar Yusif qızı	1968
Behbudova Gülnaz Yusif qızı	1962
Bidzinov Zeynali Məmməd oğlu	1926
Bidzinov Maqsud Alı oğlu	1928
Bilalov Namiq Məhəmməd oğlu	1961
Binnətov Rövşən Cəlil oğlu	1975
Binəliyev Cabbar Gülalı oğlu	1969
Binəliyev Əlili Gülalı oğlu	1967
Butko Dmitriy Nikolayeviç	1930
Bəbirov Tofiq Niftalı oğlu	1966
Bədişov Əli Rəis oğlu	1968
Bəylərov Bəylər Novruz oğlu	1954
Bəxtiyarov Kamil Murtuza oğlu	1973
Bəşirov Fəxrəddin Çərkəz oğlu	1966
Bəşirov Ceyhun Bəşir oğlu	1967
Bəhmənov Akif Vaqif oğlu	1974
Bəhmənova Dilarə Məhərrəm qızı	1950
Cabbarov Azad Pirqulu oğlu	1968

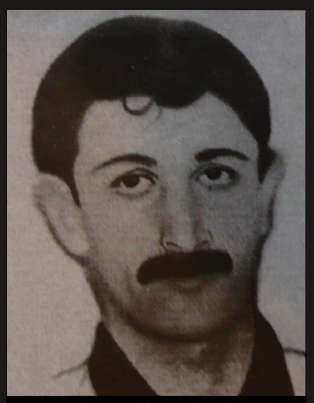
Yalçın Asif oğlu Əsədov

Novruz Qulu oğlu Zamanov

Natiq İlyas oğlu Əhmədov

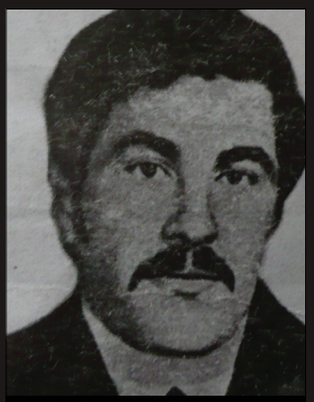
Tofiq Aslan oğlu Zeynalov

Rəfail Nayib oğlu Əhmədov

Eldar Aslan oğlu Zeynalov

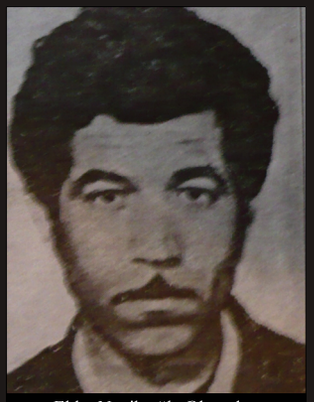
Eldar Nayib oğlu Əhmədov

Nadir Aslan oğlu Zeynalov

Aynurə Tofiq qızı Zeynalova

Malik Ağayar oğlu İmani

Eldar Hümbət oğlu İsbəndiyarov

Asif Kazım oğlu Kazımov

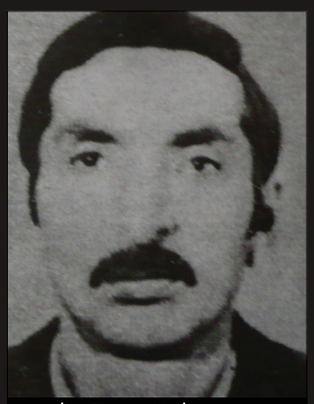
İbiş Kərim oğlu İsmayılov

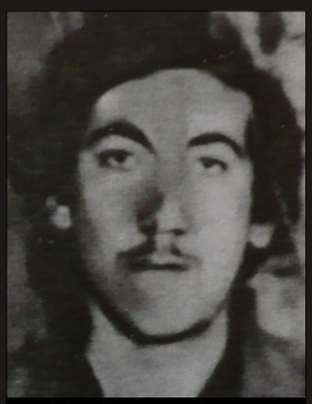
Soltan Samran oğlu Kərimov

Vidadi Lətif oğlu İsmayılov

Rəşid Rəhim oğlu Kərimov

Cabbarov Xıdır Sədrəddin oğlu	1969
Cavadov Vaqif Əliş oğlu	1966
Cavadov Əli Müsül oğlu	1953
Cavadov Əhməd Əmir oğlu	1973
Camalov Natiq Yunis oğlu	1957
Cəbrayılov Mikayıl Əli oğlu	....
Cəbrayılov Cəbrayıl Nuşirəvan oğlu	1959
Cəbrayılova Səmayə Sarı qızı	1950
Cəfərov Adil Əli oğlu	1961
Cəfərov Müseyib Səfiyar oğlu	1895
Cəfərov Məhəmmədəli Vəlikişi oğlu	1895
Cəfərov Nüsrət Fazil oğlu	1975
Cəfərov Samir Tacir oğlu	1987
Cəfərov Soltan Boran oğlu	1961
Cəfərov Səfər İsgəndər oğlu	1969
Cəfərov Firəddin Lənkəran oğlu	1971
Cəfərov Fuad Fərman oğlu	1966
Cəfərova Bağdad Hətəm qızı	1910
Cəfərova Rəfiqə İman qızı	1937
Cəfərova Xəzəngül Əli qızı	1951
Çobanov Tapdıq Xədicə oğlu	1949
Çobanova Nəzakət Tapdıq qızı	1984
Dadaşov Mübariz Dadaş oğlu	1968
Dünyamalıyev Adil Xanəli oğlu	1965
Dünyamalıyev Zamin Əsgər oğlu	1951

Dünyamalıyev İsmayıl Dünyamalı oğlu	1953
Dünyamalıyev Sabir Xanəli oğlu	1956
Edilov Elşən Baxşəli oğlu	1964
Eyvazov Hidayət Əli oğlu	1964
Əbdülov Yelmar İsgəndər oğlu	1949
Əbdülov Zahid Yelmar oğlu	1973
Əbdülov Məzahir Yaqub oğlu	1969
Əbdülov Savalan Qaraş oğlu	1937
Əbdürrəhmanov Famil Sabir oğlu	1967
Əbilov Məzahir Yaqub oğlu	1969
Əzizov Mehman Qüdrət oğlu	1959
Əzizov Fikrət Abbas oğlu	1965
Əzizov Hüseyin Nəriman oğlu	1956
Əzizov Əzim Məşəli oğlu	1911
Əzizova Zərifə Ələkbər qızı	1953
Əzimov Natiq Abbasqulu oğlu	1986
Əzimov Həsənbala Şahmar oğlu	1935
Əzimov Akif Seydulla oğlu	1961
Əzimova Dilarə Seydulla qızı	1956
Əzimova Pərvanə Hüseyin qızı	1947
Əliyev Ayaz Elman oğlu	1970
Əliyev Arif Xanlar oğlu	1970
Əliyev Ağəli Naib oğlu	1932
Əliyev Bakir Şiraslan oğlu	1973
Əliyev Vasif Əliabbas oğlu	1969

İntiqam Şahmalı oğlu Kərimov

Murad Şafa oğlu Mehdiyev

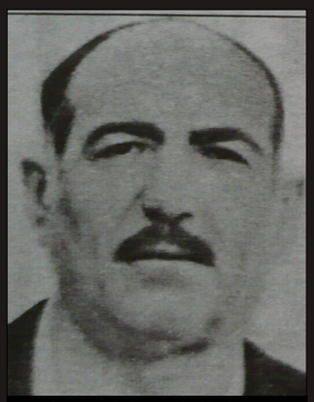
Samran Soltan oğlu Kərimov

Gülzar Gülalı qızı Mehralıyeva

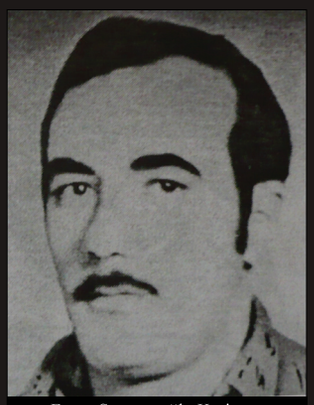
Frunz Samran oğlu Kərimov

Aydın Qurban oğlu Məmmədov

Şafa Baba oğlu Mehdiyev

Zahir Ramiz oğlu Məmmədov

Yaşa Yusif oğlu Məmmədov

Vaqif Şəmil oğlu Məmmədov

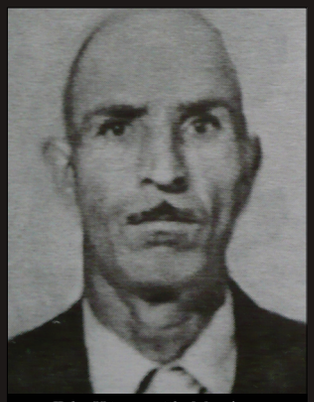
Talış Hüseyn oğlu Məmişov

Vasif Salman oğlu Məmmədov

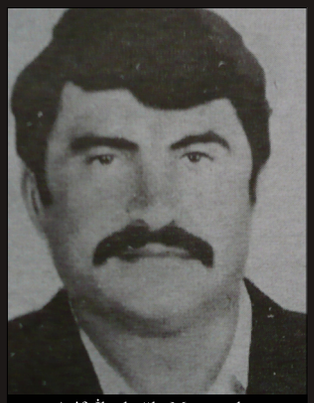
Arif İbad oğlu Məmmədov

Qarayev Usubəli Süleyman oğlu

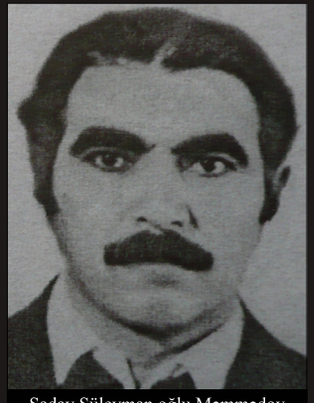
Saday Süleyman oğlu Məmmədov

Xosrov Bilal oğlu Məmmədov

Əliyev Vüqar Mirələm oğlu	1973
Əliyev Eldar Kəriş oğlu	1963
Əliyev Elçin Firdovsi oğlu	1982
Əliyev Elgiz Firdovsi oğlu	1984
Əliyev Elşən Səhlədar oğlu	1973
Əliyev Zəfər Düşgər oğlu	1969
Əliyev İlham Bahadır oğlu	1966
Əliyev İslam Əbdüləli oğlu	1933
Əliyev Kamil Hidayət oğlu	1967
Əliyev Mikayıl Atababa oğlu	1957
Əliyev Məmməd Heydər oğlu	1970
Əliyev Nadir Qaçay oğlu	1967
Əliyev Nasir Şahmar oğlu	1971
Əliyev Natiq Teymur oğlu	1973
Əliyev Rəhman Zakir oğlu	1970
Əliyev Firdovsi İsa oğlu	1956
Əliyev Sadiq İsa oğlu	1967
Əliyev Səbuhi Cahangir oğlu	1978
Əliyev Səlim Cahangir oğlu	1985
Əliyev Təvəkkül Baxış oğlu	1955
Əliyev Fikrət Abdulla oğlu	1953
Əliyev Ülfət İman oğlu	1974
Əliyev Habil Misir oğlu	1975
Əliyev Habil Əkbər oğlu	1970
Əliyev Hümbət Fərrux oğlu	1957

Əliyev Əbülfət Əli oğlu	1963
Əliyev Əyyub Sarı oğlu	1928
Əliyev Əli Hümbət oğlu	1954
Əliyev Ələkbər Əlehsan oğlu	1930
Əliyev Ənvər Zeynal oğlu	1959
Əliyeva Arzu	...
Əliyeva Dilarə Oruc qızı	1939
Əliyeva Yeganə Məhərrəm qızı	1960
Əliyeva Svetlana Cavanşir qızı	1957
Əliyeva Sürəyya Bayram qızı	1934
Əliyeva Sürəyya Behbud qızı	1931
Əliyeva Səhər Çərkəz qızı	1932
Əliyeva Xavər Yusif qızı	1928
Əliyeva Çiçək Ələkbər qızı	1931
Əliyeva Heyran Mürşüd qızı	1962
Əliməmmədov Namiq Şahmalı oğlu	1962
Əliməmmədov Faiq Şahmalı oğlu	1969
Ələkbərov Təvəkkül Ələkbər oğlu	1956
Ələkbərov Səxavət Təvəkkül oğlu	1981
Ələkbərov Əsgər Qurban oğlu	1930
Ələkbərova Zeynəb Cümşüd qızı	1923
Ələsgərov Vahid Rəşid oğlu	1962
Ələsgərov Məzahir Məhərrəm oğlu	1969
Əmirova Yeganə Təvəkkül qızı	1986
Əmirova Raya Qabil qızı	1959

Qəmbərov Nadir Qarsalan oğlu

Ələkbər Əliehsan oğlu Əliyev

Qəmbərov Səfər Qarsalan oğlu

Sürəyya Bayram qızı Əliyeva

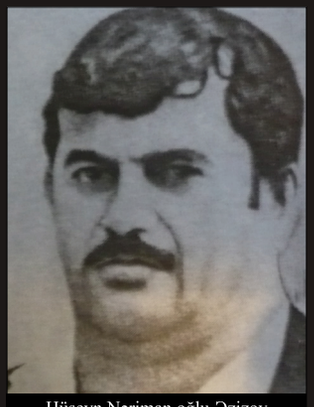
Hüseyn Nəriman oğlu Əzizov

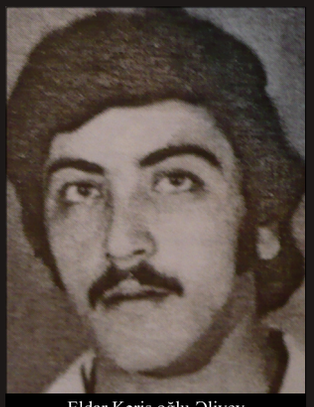
Eldar Kəriş oğlu Əliyev

Akif Seydulla oğlu Əzimov

İslam Əbdüləli oğlu Əliyev

Səhər Çərkəz qızı Əliyeva

Heyran Mürşüd qızı Əliyeva

Əbülfət Əli oğlu Əliyev

Elçin Firdovsi oğlu Əliyev

Elgiz Firdovsi oğlu Əliyev

Xavər Yusif qızı Əliyeva

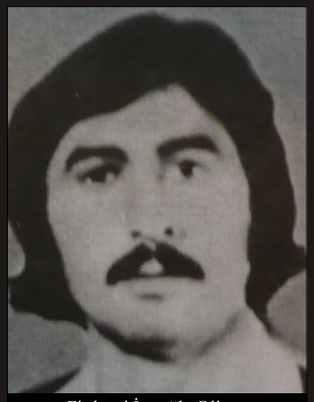
Firdovsi İsa oğlu Əliyev

Svetlana Cavanşir qızı Əliyeva

Əsgərov Nizami	1960
Əsgərov Eldar Nizami oğlu	1986
Əsgərov Xəzani Kərəm oğlu	1962
Əsədov Yalçın Asif oğlu	1957
Əhmədzadə Şahin Əyyub oğlu	1957
Əhmədov Vaqif İslam oğlu	1957
Əhmədov Eldar Nayib oğlu	1945
Əhmədov Rəfail Nayib oğlu	1948
Əhmədov Yelmar Nayib oğlu	1963
Əhmədov İbrahim Səfər oğlu	1958
Əhmədov Natiq İlyas oğlu	1968
Əhmədov Natiq Kəriş oğlu	1967
Əhmədov Həsən Hümbət oğlu	1948
Əhmədova Durna Salman qızı	1922
Əhmədova Zibeydə Bədəl qızı	1928
Əhmədova Sərvinaz Muxtar qızı	1900
Fərzəliyev Qədim Fərzəli oğlu	1933
Fərzəliyev Canan Binnət oğlu	1962
Fərmanov Mübariz İsrəfil oğlu	...
Göyüşov Qurban Ramazan oğlu	1974
Göyüşov Tanrıverdi Ənvər oğlu	1965
Haqverdiyev Davud Məşədi oğlu	1951
Haqverdiyev Maarif Yaqub oğlu	1969
Haqverdiyev Şahin Məşdi oğlu	1962
Haqverdiyeva Həvva Zeynalabdin qızı	1927

Hacıyev Alim Əjdər oğlu	...
Hacıyev Süleyman Lətif oğlu	1949
Hacıyev Əlif Lətif oğlu	1953
Hacıyev Tahir Hacı oğlu	1957
Hümbətov Bəhlul Müseyib oğlu	1937
Hümbətov Muğan Cəlil oğlu	1973
Hümbətov Talış İsgəndər oğlu	1931
Hümbətov Hətəm Qurban oğlu	1960
Hümbətova Anahid Eldar qızı	1979
Hümbətova Sevil Cəlil qızı	1967
Hümbətova Simuzər Cəlil qızı	1976
Hümbətova Südabə Rəşid qızı	1969
Hümbətova Firuzə Musa qızı	1934
Hüseynov Allahverdi Qulu oğlu	1904
Hüseynov Mirsiyab Həzrətqulu oğlu	1922
Hüseynov Bakir Mirsiyab oğlu	1956
Hüseynov Tofiq Mirsiyab oğlu	1954
Hüseynov Vüqar Hilal oğlu	1971
Hüseynov Emin Aleksandr oğlu	1975
Hüseynov Zöhrab Hüseyn oğlu	1971
Hüseynov Yaşar	...
Hüseynov Mürşüd Səməd oğlu	1934
Hüseynov Məshər Elxan oğlu	1991
Hüseynov Rəşid Hüseyn oğlu	1962
Hüseynov Rəcəb Elxan oğlu	1984

Quliyeva Sevinc Əkbər qızı

Qənbərov Emin Səfər oğlu

Quliyeva Zöhrə Lətif qızı

Qənbərov Qarsalan Gəray oğlu

Qəmbərova Esmira Səfər qızı

Qənbərova Mətanət Hacı qızı

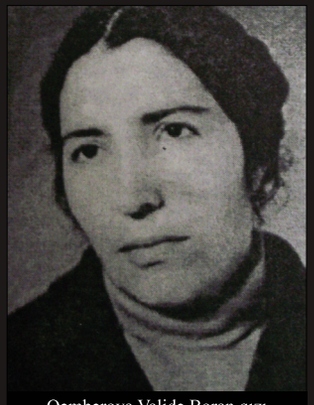
Qəmbərova Validə Boran qızı

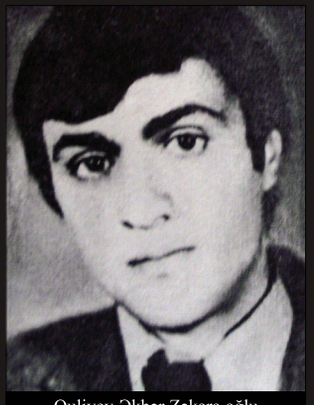
Quliyev Əkbər Zəkara oğlu

Quliyev Natiq Vəlyəddin oğlu

Quliyev Zəkara Qəmiş oğlu

Quliyev Tahir Soltan oğlu

Quliyeva Nuranə Qaryağdı qızı

Quliyev Taleh Zəkara oğlu

Quliyeva Rəvanə Qaryağdı qızı

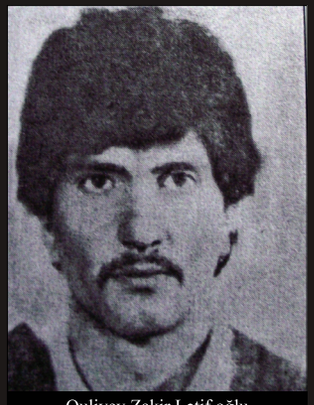
Quliyev Zakir Lətif oğlu

Quliyeva Sara Hüseyin qızı

Hüseynov Tacir Hüseyn oğlu	1973
Hüseynov Çingiz Usub oğlu	1955
Hüseynov Şakir Mustafa oğlu	1956
Hüseynov Hüseyn İsmayıl oğlu	1934
Hüseynov Hüseyn Fərəc oğlu	1936
Hüseynov Əziz Alış oğlu	1956
Hüseynova Qızbəs Mərdan qızı	1934
Hüseynova Zinyət Yunis qızı	1940
Hüseynova Maral Kamil qızı	1985
Hüseynova Mehriban Allahverdi qızı	1965
Hüseynova Minəş Cümşüd qızı	1934
Hüseynova Məxmər Qurban qızı	1949
Hüseynova Növrəstə Fərmayıl qızı	1922
Hüseynova Nərgiz Cəbrayıl qızı	1963
Hüseynova Nəsibə Hüseyn qızı	1982
Hüseynova Emma Hüseyn qızı	1969
Hüseynova Rəsmiyyə Aleksandr qızı	1968
Hüseynova Sara Səfər qızı	1964
Hüseynova Xoşbəxt Hüseyn qızı	1963
Hüseynova Süsən Hüseyn qızı	1971
Hüseynova Səadət Qədim qızı	1974
Hüseynova Şəbnəm Elxan qızı	1986
Hüseynova Ətrabə Cəbrayıl qızı	1932
Hüseynov Hüseyn Şükür oğlu	1956
Hüseynova Nəsibə Hüseyn qızı	1982

Həmdiyeva Mehriban Rəcəb qızı	1954
Həmzəyev Abdulla Köşəli oğlu	1965
Həmzəyev Bəşir Rüstəm oğlu	1974
Həmidova Kifayət Çıraq qızı	1955
Hənifəyev Bəhmən Salman oğlu	1957
Həsənov Vahid Möhsün oğlu	1958
Həsənov Elşad Qaçay oğlu	1949
Həsənov Rövşən Qaçay oğlu	1958
Həsənov Elgün Nazim oğlu	1988
Həsənov İmran Ələkbər oğlu	1940
Həsənov Mehdi Ramil oğlu	1973
Həsənov Pərviz Varaşil oğlu	1976
Həsənov Ramiz Allahverdi oğlu	1971
Həsənov Ramil İbrahim oğlu	1947
Həsənov Tabil Qasım oğlu	1960
Həsənov Tacir Eldar oğlu	1990
Həsənov Telman Yelmar oğlu	1939
Həsənov Tofiq Bəylər oğlu	1970
Həsənov Şöhrət Usub oğlu	1944
Həsənov Həsən İbrahim oğlu	1933
Həsənov Əli Mürsəl oğlu	1936
Həsənova Aygün Nazim qızı	1991
Həsənova Qətibə Mirsiyab qızı	1951
Həsənova Lətafət Həsən qızı	1976
Həsənova Məxmər Ələkbər qızı	1942

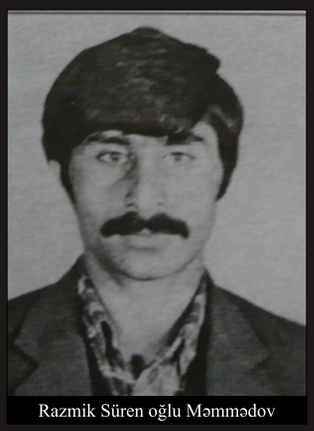
Razmik Süren oğlu Məmmədov

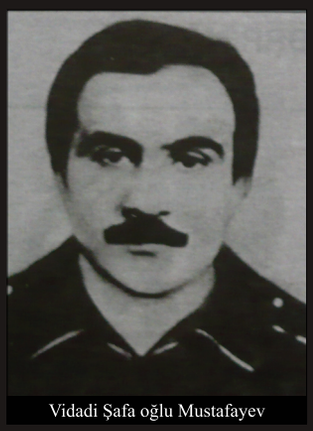
Vidadi Şafa oğlu Mustafayev

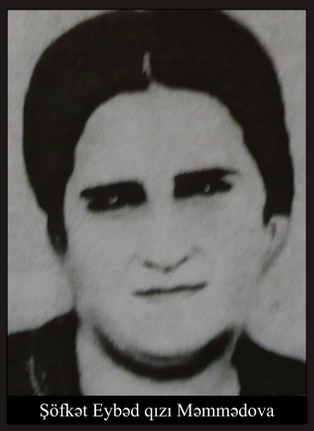
Şöfkət Eybəd qızı Məmmədova

Rza Bəşir oğlu Mustafayev

Lətifə Eybəd qızı Məmmədova

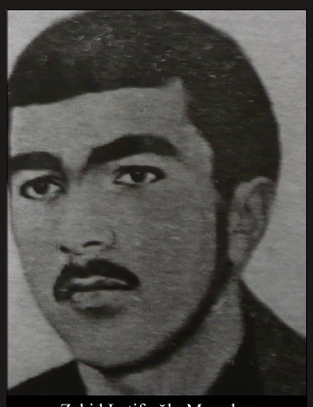
Zahid Lətif oğlu Muradov

Məmməd Qədir oğlu Məmmədov

Məhiyyəddin Həsən oğlu Nəbiyev

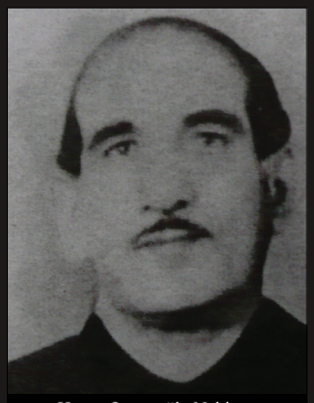
Həsən Qaraş oğlu Nəbiyev

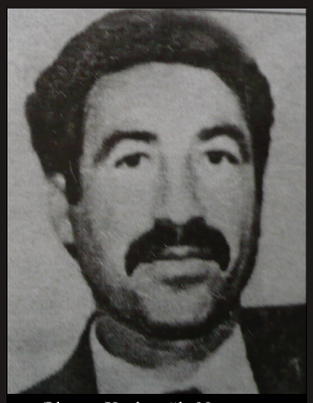
Ələsgər Xanlar oğlu Novruzov

Səkinə Nabahalı qızı Nəbiyeva

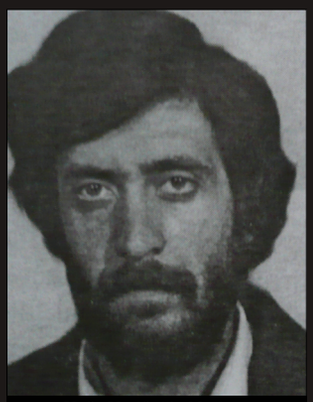
Hafiz Yusif oğlu Nuriyev

Tatyana Dmitriyevna Nəsirova

Cavan Canan oğlu Orucov

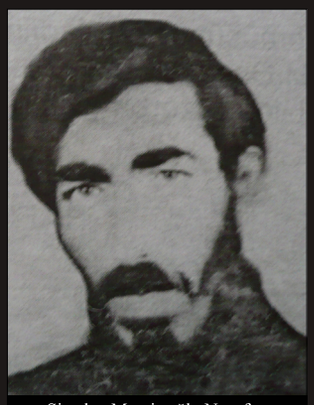
Şiraslan Məmiş oğlu Nəcəfov

Mələk Əli qızı Orucova

Həsənova Sevil Əyyub qızı	1961
Həsənova Tofiqə Həsən qızı	1955
Həsənova Fitat Əhəd qızı	1940
Həsənova Xəyalə Eldar qızı	1987
Həsənova Şövkət Şikar qızı	1951
Həsənova Gülçöhrə Yaqub qızı	1968
Həsənova Günəş Əbdül qızı	1910
Həsənova Göyçək Heydər qızı	1933
Həşimov Səlim Kərim oğlu	1963
Həşimova Şövkət Şükür qızı	1943
Xudayarova Sürəyya Alış qızı	1916
Xudiyev Zahid Bəhlul oğlu	1965
Xəlilov Araz Xəlil oğlu	1984
Xəlilov Arzu Xəlil oğlu	1977
Xəlilov Qaçay Rəhim oğlu	1943
Xəlilov Tahir Qaçay oğlu	1962
Xəlilova Zərifə Zəkara qızı	1964
Xəlilova Lalə Tahir qızı	1988
İbadullayev Nadir Nəbi oğlu	1967
İbrahimli Xəqani	...
İbrahimov Əlixan Xəlil oğlu	1955
İbrahimova Fatma Məşədi qızı	1959
İlyasov Məhəmməd İlyas oğlu	1940
İlyasov Əhməd Məhəmməd oğlu	1968
İmani Ağababa	1910

İmani Ağayar Salman oğlu	1929
İmani Malik Ağayar oğlu	1950
İsmayılov Bəhram Mətləb oğlu	1967
İsmayılov Vidadi Lətif oğlu	1951
İsmayılov Elyas Bayram oğlu	1938
İsmayılov İbiş Kərim oğlu	1938
İsmayılov İnqilab Ələkbər oğlu	1962
İsmayılov İsmayıl Lətif oğlu	1957
İmayılova Mənzər Məşdi qızı	1908
İsmayılova Şövkət Oruc qızı	1940
İsfəndiyarov Eldar Hümbət oğlu	1972
Kazımov Asif Kazım oğlu	1967
Kazımov Xəlil Mahmud oğlu	1938
Kupriyev Səyid Roman oğlu	1986
Kərimov İntiqam Şahmalı oğlu	1960
Kərimov Yalçın Asif oğlu	1950
Kərimov Rəşid Rəhim oğlu	1922
Kərimov Samran Soltan oğlu	1924
Kərimov Frunz Samran oğlu	1960
Kərimov Soltan Samran oğlu	1969
Kərimova Firəngiz Mütəllim qızı	1934
Kərimova Firəngül Qurban qızı	1934
Qarayev Asif Qarakişi oğlu	1953
Qarayev Saleh Asif oğlu	1982
Qarayev Usubəli Süleyman oğlu	1961

Natavan Nəbi qızı Orucova

Ələddin Bəhlul oğlu Paşayev

İradə Əli qızı Orucova

Fizuli Salah oğlu Rüstəmov

Telman Ənvər oğlu Orucov

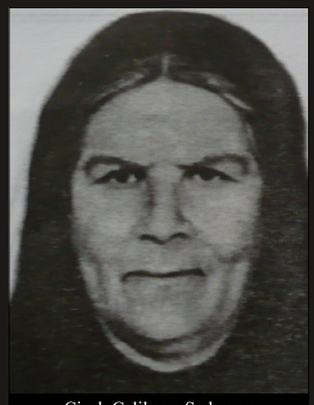
Çiçək Cəlil qızı Sadıqova

Xəyalə Telman qızı Orucova

Məhəmməd Əbdül oğlu Salahov

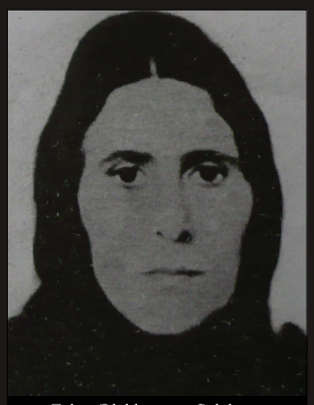
Zəhra Əlabbas qızı Salahova

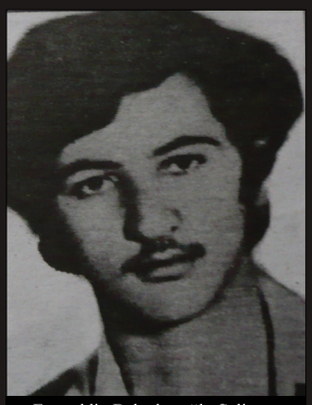
Fəxrəddin Bahadur oğlu Səlimov

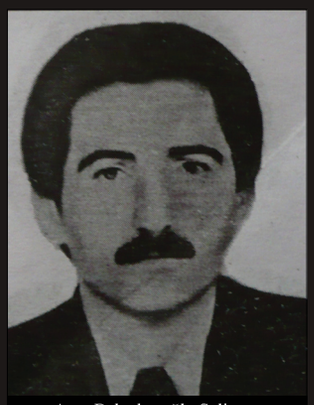
Araz Bahadur oğlu Səlimov

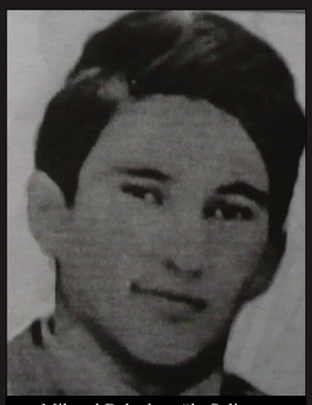
Mikayıl Bahadur oğlu Səlimov

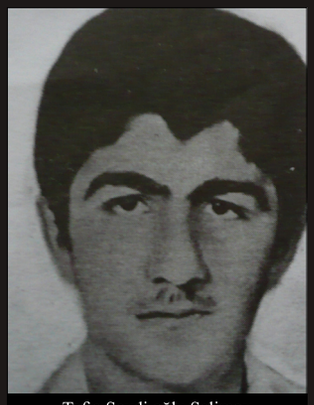
Tofiq Seydi oğlu Səlimov

Xəzər Səyavuş oğlu Səlimov

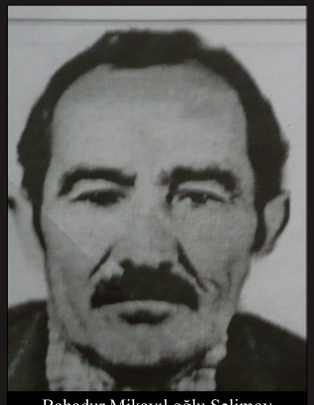
Bahadur Mikayıl oğlu Səlimov

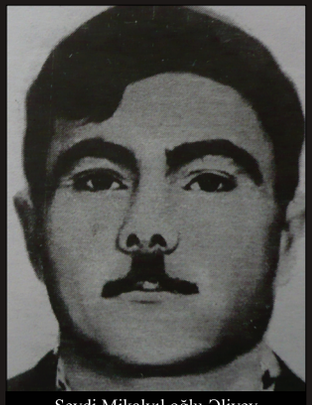
Seydi Mikalyıl oğlu Əliyev

Qasımov Yaşar Qaytaran oğlu	1964
Qasımov Ənvər Bahadur oğlu	1925
Qasımov Ağa Bayram oğlu	1930
Qasımova Rəsmiyyə Ağa qızı	1960
Qasımova Nərminə Nizami qızı	1986
Qocayev Güman Əvəz oğlu	1941
Quliyev Aqil Sahib oğlu	1963
Quliyev Vüqar Zahid oğlu	1975
Quliyev Qənimət Əli oğlu	1936
Quliyev Elçin Balaxan oğlu	1965
Quliyev Zakir Lətif oğlu	1965
Quliyev İslam İdris oğlu	1957
Quliyev Mətləb Qənimət oğlu	1963
Quliyev İsmayıl Qənimət oğlu	1969
Quliyev Mikayıl Zahid oğlu	1967
Quliyev Natiq Vəlyəddin oğlu	1972
Quliyev Samir Taleh oğlu	1990
Quliyev Zəkəra Qəmış oğlu	1932
Quliyev Əkbər Zəkəra oğlu	1962
Quliyev Taleh Zəkəra oğlu	1967
Quliyev Tahir Soltan oğlu	1956
Quliyev Fərhad Səfər oğlu	1970
Quliyev Şahbaz Mürsəl oğlu	1924
Quliyev Şəmsi Əjdər oğlu	1970
Quliyev Şükür Bərxudar oğlu	1949

Quliyev Şükür Qaryağdı oğlu	1985
Quliyeva Nuranə Qaryağdı qızı	1983
Quliyeva Rəvanə Qaryağdı qızı	1979
Quliyeva Zöhrə Lətif qızı	1968
Quliyeva Məxmər Xanlar qızı	1930
Quliyeva Sara Hüseyn qızı	1955
Quliyeva Sevinc Əkbər qızı	1985
Quliyeva Urba Hacı qızı	1936
Quliyeva Şura Şəmil qızı	1936
Qəmbərov Qarsalan Gəray oğlu	1939
Qəmbərov Səfər Qarsalan oğlu	1961
Qəmbərov Nadir Qarsalan oğlu	1971
Qəmbərov Emin Səfər oğlu	1986
Qəmbərova Validə Boran qızı	1941
Qəmbərova Esmira Səfər qızı	1985
Qəmbərova Mətanət Hacı qızı	1967
Qəhrəmanov Polad	...
Mahmudov Əhliman Behbud oğlu	1941
Mahmudova Roza Səfər qızı	1930
Mehdiyev İlham	1967
Mehdiyev Fikrət Burzu oğlu	1968
Mehdiyev Şafa Baba oğlu	1941
Mehdiyev Murad Şafa oğlu	1964
Mehdiyeva Aysel Murad qızı	1987
Mehdiyeva Gülmirə Murad qızı	1989

Həmid Bəylər oğlu Səmədov

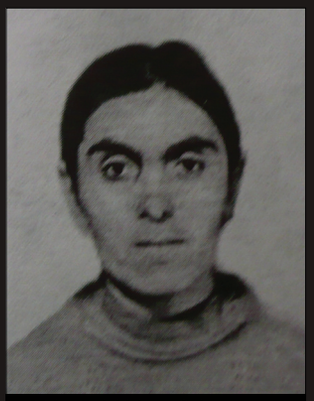
Nübar Ləkişi qızı Süleymanova

Tariyel Bəylər oğlu Səmədov

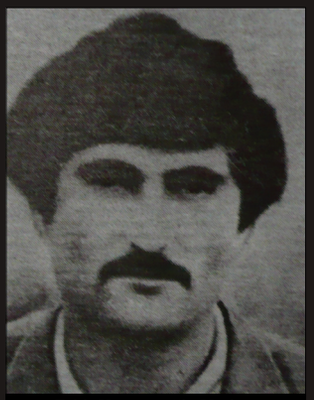
Zakir Kamran oğlu Usubov

Elxan Nəsib oğlu Səriyev

Elyar Kamran oğlu Usubov

Sarvan Elxan oğlu Səriyev

Elşad kamran oğlu Usubov

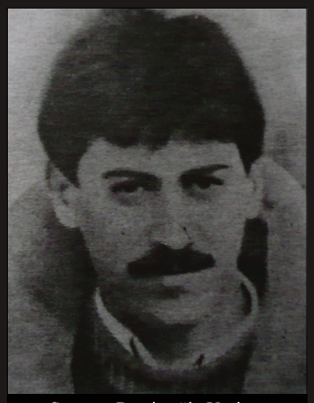
Səyavuş Ramiz oğlu Usubov

Əlif Lətif oğlu Hacıyev

Canan Binnıt oğlu Fərzəliyev

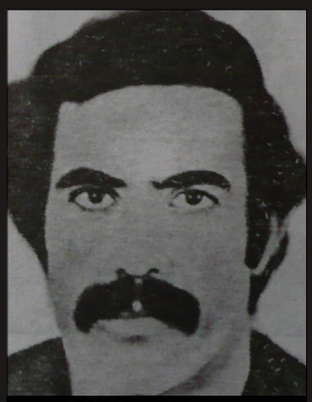
Tahir Hacı oğlu Hacıyev

Şahin Məşdi oğlu Haqverdiyev

Kifayət Çıraq qızı Həmidova

Cavid Məşdi oğlu Haqverdiyev

Rövşən Qaçay oğlu Həsənov

Mehralıyev Əli Mürsəl oğlu	1964
Mehralıyeva Gülüzar Gülalı qızı	1970
Mehralıyev Orxan Əli oğlu	1971
Mehralıyev Əli Şükür oğlu	1964
Mikayılov Aqil Vəlikisi oğlu	1969
Mirzəyev Kamal Abbas oğlu	1962
Muradov Elşən Kazım oğlu	1971
Muradov Zahid Lətif oğlu	1965
Muradov Paşa Əsgər oğlu	1939
Muradov Gündüz Kazım oğlu	1961
Muradova Ayşən Zöhrab qızı	1991
Muradova Nuridə Kazım qızı	1931
Musayev İlqar Vaqif oğlu	1963
Mustafayev Vidadi Şafa oğlu	1963
Mustafayev Rza Bəşir oğlu	1948
Mustafayeva Yaxşı Mehdiqulu qızı	1900
Məmişov Talış Hüseyn oğlu	1921
Məmişov Şahin Talış oğlu	1959
Məmmədov Azər Vaqif oğlu	1972
Məmmədov Aydın Qurban oğlu	1964
Məmmədov Allahverdi	1963
Məmmədov Arif İbad oğlu	1956
Məmmədov Bəylər Xanlar oğlu	1935
Məmmədov Vaqif Şükür oğlu	1940
Məmmədov Vaqif Şəmil oğlu	1951

Məmmədov Vasif Salman oğlu	1965
Məmmədov Zakir Qasım oğlu	1966
Məmmədov Zahir Ramiz oğlu	1975
Məmmədov Yaşa Yusif oğlu	1956
Məmmədov Kamil Əmir oğlu	1958
Məmmədov Məmməd Qədir oğlu	1935
Məmmədov Məmməd Rəhim oğlu	1947
Məmmədov Niyaməddin Vaqif oğlu	1978
Məmmədov Nurəddin Vaqif oğlu	1958
Məmməd Oqtay Şükür oğlu	1957
Məmmədov Razmik Suren oğlu	1965
Məmmədov Ramil Cəlal oğlu	1948
Məmmədov Rasif Salman oğlu	1967
Məmmədov Saday Süleyman oğlu	1936
Məmmədov Sadıq Allahverdi oğlu	1986
Məmmədov Söhbət Məmməd oğlu	1976
Məmmədov Sərvər Yelmar oğlu	1970
Məmmədov Səfəralı Mehdi oğlu	1918
Məmmədov Talış İmran oğlu	1934
Məmmədov Xosrov Bilal oğlu	1949
Məmmədov Şöhlət İbiş oğlu	1960
Məmmədov Ceyhun Vaqif oğlu	1975
Məmmədov Əkbər Rəhman oğlu	1960
Məmmədova Afilə İbrahim qızı	1949
Məmmədova Lətifə İbad qızı	1958

Elgün Nazim oğlu Həsənov

Gülçöhrə Yaqub qızı Həsənova

Göyçək Heydər qızı Həsənova

Ramil İbrahim oğlu Həsənov

Lətafət Həsən qızı Həsənova

Mehdi Ramil oğlu Həsənov

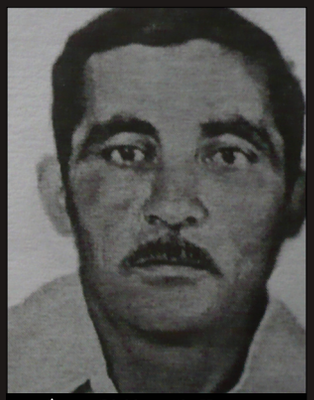

İmran Ələkbər oğlu Həsənov

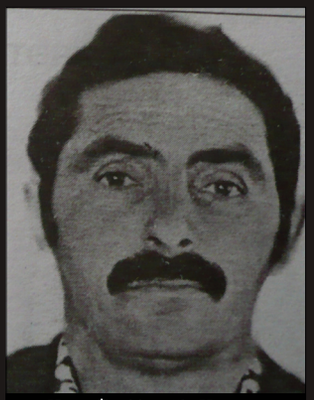

Həsən İbrahim oğlu Həsənov

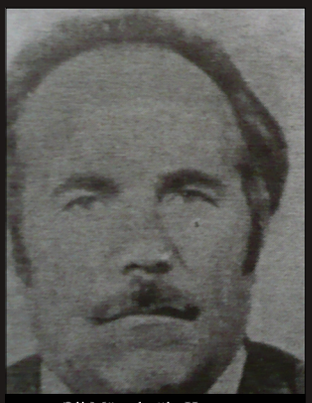
Əli Mürsəl oğlu Həsənov

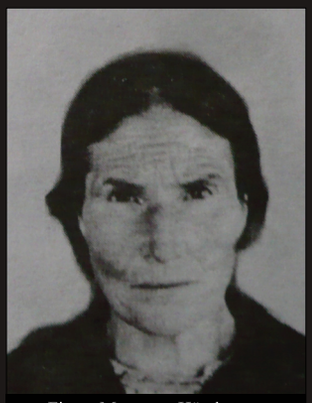
Firuzə Musa qızı Hümbətova

Şöhrət Usub oğlu Həsənov

Simuzər Cəlil qızı Hümbətova

Fitat Əhəd qızı Həsənova

Südabə Rəşid qızı Hümbətova

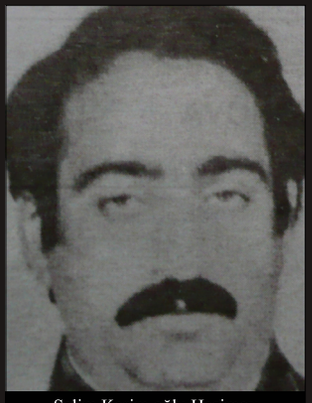
Səlim Kərim oğlu Həşimov

Muğan Cəlil oğlu Hümbətov

Məmmədova Məleykə Atəş qızı	1933
Məmmədova Sevil Hüseyn qızı	1971
Məmmədova Səltənət Zülal qızı	1931
Məmmədova Şövkət İbad qızı	1964
Məmmədova Güllü Abdal qızı	1925
Məhərrəmov Vaqif Cəmil oğlu	1951
Məhərrəmov Maqsud Heydər oğlu	1957
Məhərrəmov Tahir Ağarza oğlu	1956
Məhərrəmova Bəsirə Əli qızı	1956
Məhərrəmova Nazlı Vəli qızı	1953
Nağıyev Yusif Şirin oğlu	1928
Nağıyeva Sara Ramiz qızı	1969
Nişanə Xocalı Murad qızı	1990
Novruzov Zakir Novruz oğlu	1971
Novruzov Novruz Məhərrəm oğlu	1937
Novruzov Əkbər Cənnət oğlu	1956
Novruzov Ələsgər Xanlar oğlu	1949
Novruzova Adilə Məhəmməd qızı	1937
Novruzova Rahilə Novruz qızı	1975
Novruzova Rübabə Novruz qızı	1977
Novruzova Ülviyyə Rəhbər qızı	1977
Nuriyev Aydın Nəriman oğlu	1930
Nuriyev Hafiz Yusif oğlu	1962
Nurməmmədov Hüseyn Rza oğlu	1927
Nurməmmədova Pakizə İslam qızı	1936
Nəbiyev Məhiyyəddin Həsən oğlu	1952

Nəbiyev Həsən Qaraş oğlu	1930
Nəbiyeva Səkinə Nabatalı qızı	1930
Nəzərli Hikmət Baba oğlu	1966
Nəsibov Ramiz Sarı oğlu	1961
Nəsirova Tatyana Dimitriyevna	1952
Nəcəfov Alov Nəsib oğlu	1966
Nəcəfov Şiraslan Məmiş oğlu	1952
Nəcəfov Əsgər Hidayət oğlu	1940
Orucov Elman Ənvər oğlu	1956
Orucov Telman Ənvər oğlu	1957
Orucov Fazil Ənvər oğlu	1981
Orucov Miryusif Kərim oğlu	1940
Orucov Rafiq Miryusif oğlu	1972
Orucov Faiq Əli oğlu	1954
Orucov Cavan Canan oğlu	1976
Orucova İradə Əli qızı	1964
Orucova Mələk Əli qızı	1968
Orucova Məlahət Əli qızı	1975
Orucova Nətavan Nəbi qızı	1989
Orucova Tamara Yunis qızı	1944
Orucova Xəyalə Telman qızı	1986
Orucova Gözəl Heydər qızı	1961
Paşayev Aleksandr Tapdıq oğlu	1932
Paşayev Ələddin Bəhlul oğlu	1961
Pəzliyev Qədim Pəzli oğlu	1953
Pənahov Mübariz Sabir oğlu	...

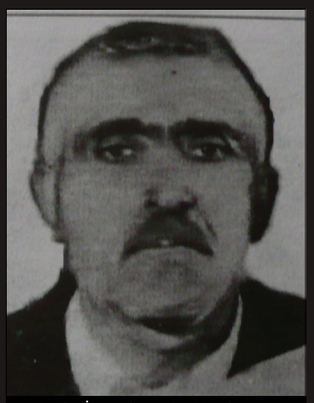
Talış İsgəndər oğlu Hümbətov

Mirsiyab Həzrətqulu oğlu Hüseynov

Anahid Eldar qızı Hümbətova

Çingiz Usub oğlu Hüseynov

Rəsmiyyə Aleksandr qızı Hüseynova

Bakir Mirsiyab oğlu Hüseynov

Emin Aleksandr oğlu Hüseynov

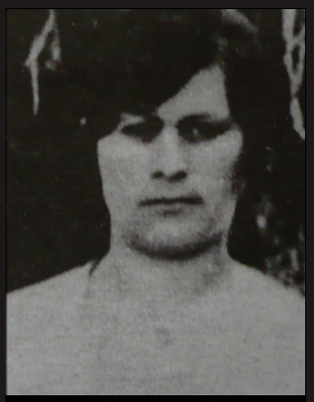
Məxmər Qurban qızı Hüseynova

Minəş Cümşüd qızı Hüseynova

Növrəstə Fərmayıl qızı Hüseynova

Tofiq Mirsiyab oğlu Hüseynov

Xoşbəxt Hüseyn qızı Hüeynova

Süsən Hüseyn qızı Hüseynova

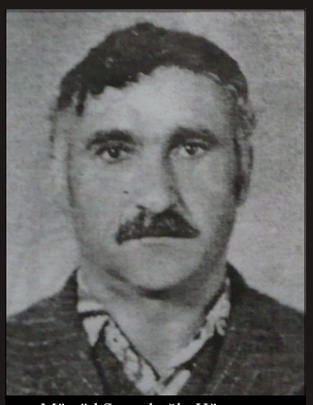
Mürşüd Səməd oğlu Hüseynov

Tacir Hüseyn oğlu Hüseynov

Allahverdi Qulu oğlu Hüseynov

Rzayev İldırım Barat oğlu	1970
Rzayev Tapdıq Köçəri oğlu	1964
Rzayev Canpolad Yaqub oğlu	1965
Rüstəmov Eldar Əmir oğlu	1988
Rüstəmov Fizuli Salah oğlu	1966
Rüstəmov Həsən İsfəndiyar oğlu	1932
Rəşidov Adil Məmməd oğlu	1941
Rəşidov Nazim Adil oğlu	1972
Rəcəbov Cəbrayıl Mehdi oğlu	1961
Səlimov Tofiq Seydi oğlu	1968
Səlimov Fəxrəddin Bahadur oğlu	1958
Səlimov Xəzər Səyavuş oğlu	1974
Səlimova Adilə Allahverdi qızı	1930
Səlimova Tamilə Ağamalı qızı	1936
Səmədov Taryel Bəylər oğlu	1964
Səmədov Həmid Bəylər oğlu	1958
Səmədov Gündüz Hidayət oğlu	1957
Səfiyev Elxan Nəsib oğlu	1961
Səfiyev Sərvan Elxan oğlu	1991
Səfiyeva Gözəl Vəli qızı	1923
Səfərov Mübariz Əsəd oğlu	...
Səfərov Orduxan Aydın oğlu	1961
Səfərov Osman Aydın oğlu	1964
Səfərov Şahverdi Bəhlul oğlu	1956
Səfərova Pəri Muxtar qızı	1930
Sadıqov Vaqif İmamverdi oğlu	1952

Sadıqov Əvəz Asif oğlu	1929
Sadıqova Qönçə Məmmədbağır qızı	1937
Sadıqova Çiçək Cəlil qızı	1928
Salahov Məhəmməd Əbdül oğlu	1931
Salahov Natiq Faydalı oğlu	1961
Salahov Şakir Şəmil oğlu	1966
Salahova Zəhra Əlabbas qızı	1932
Salahova Şəkər Saday qızı	1963
Salmanov Müşviq Vaqif oğlu	1974
Süleymanov Rəşid Surxay oğlu	1951
Süleymanova Nübar Ləlәkişi qızı	1953
Səlimov Araz Bahadur oğlu	1960
Səlimov Bahadur Mikayıl oğlu	1928
Səlimov Seydi Mikayıl oğlu	1934
Səlimov Mikayıl Bahadur oğlu	1970
Səlimov Rəfayıl Elyas oğlu	1970
Şahverdiyev Vüqar Məmməd oğlu	1973
Şahverənov Məhərrəm Çodar oğlu	1930
Şahmuradov Mübariz Alıhüseyn oğlu	1952
Şahmuradov Namiq Əmirxan oğlu	1965
Şahmuradov Natiq Əmirxan oğlu	1963
Şahmuradov Nemət Musa oğlu	1962
Şirinov Elşən Eldar oğlu	1965
Şirinov Elşənin 6 aylıq oğlu	1991
Şükürov Akif Rəsul oğlu	1965
Şükürov Vaqif Rəsul oğlu	1968

Səadət Qədim qızı Hüseynova

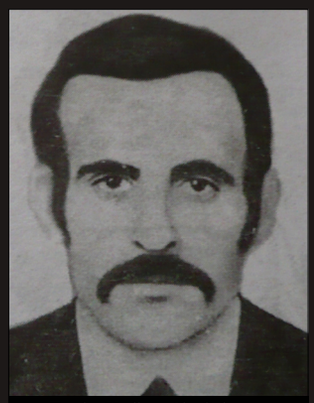
Tapdıq Xədicə oğlu Çobanov

Rəcəb Elxan oğlu Hüseynov

Nəzakət Tapdıq qızı Çobanova

Məhsər Elxan oğlu Hüseynov

Gülmayə Sarı qızı Cəbrayılova

Şəbnəm Elxan qızı Hüseynova

Əli Müsül oğlu Cavadov

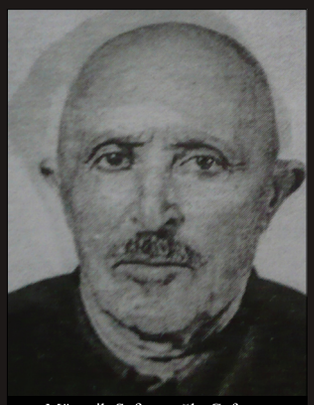
Müseyib Səfiyar oğlu Cəfərov

Vaqif Rəsul oğlu Şükürov

Vüqar Məmməd oğlu Şahverdiyev

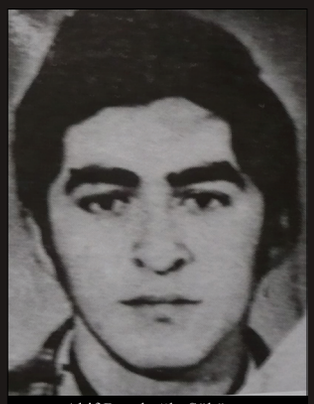
Akif Rəsul oğlu Şükürov

Məhərrəm Covdar oğlu Şahverənov

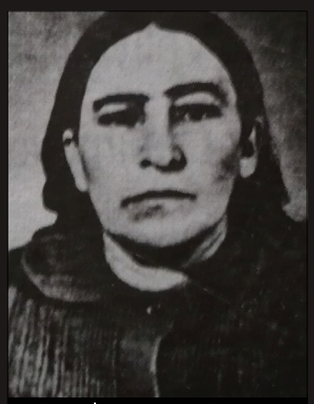
Əntiqə İspandiyar qızı Şükürova

Nemət Musa oğlu Şahmuradov

Şükürov Vəkil İspəndiyar oğlu	1947
Şükürov Tofiq Zakir oğlu	1934
Şükürova Əntiqə İspəndiyar qızı	1934
Talıbov Rəhim Xudaverdi oğlu	1908
Usubov Elşad Kamran oğlu	1974
Usubov Zakir Kamran oğlu	1965
Usubov Əlyar Kamran oğlu	1967
Usubov Səyavuş Ramiz oğlu	1971
Usubova Şərqiyə Usub qızı	1948
Vəliyev Ağasəf Zakir oğlu	1986
Vəliyev Firdovsi Fazil oğlu	1966
Vəliyev Əli İman oğlu	1962
Vəliyeva Nazilə Kamil qızı	1966
Vəliyeva Güldanə Zakir qızı	1989
Yusifov Elzamin Yusif oğlu	1972
Yusifov Həmid Məhəddin oğlu	1962
Yusifova Nətəvan Pənah qızı	1988
Zamanov Novruz Qulu oğlu	1936
Zeynalov Eldar Aslan oğlu	1963
Zeynalov Məmməd Mikayıl oğlu	1948
Zeynalov Məcnun Zaman oğlu	1969
Zeynalov Nadir Aslan oğlu	1968
Zeynalov Osman Bahadur oğlu	1959
Zeynalov Tahir Bahadır oğlu	1963
Zeynalov Tofiq Aslan oğlu	1959
Zeynalova Aynurə Tofiq qızı	1986

ISBN 978-9952-34-767-8

Yığılmağa verilmişdir: 11.01.2012
Çapa imzalanmışdır: 15.02.2012
Formatı: 22x28
Fiziki çap vərəqi: 16.5
Ofset çapı
Tirajı: 1000
Sifariş №12

Kitab “Şərq-Qərb” mətbəəsində
çap olunmuşdur.
Bakı, Aşıq Ələsgər küç.17.
sharq.qarb@gmail.com

Sent for typesetting: 11.01.2012
Sent to printer: 15.02.2012
Size: 22x28
Quire: 16.5
Offset
Circulation: 1000
Order №12

Printed by “Şərq-Qərb”
Printing House.
17, Ashyg Alasgar str., Baku
sharq.qarb@gmail.com

© AzərTAc - 2012